Пам'ятайте про Україну!

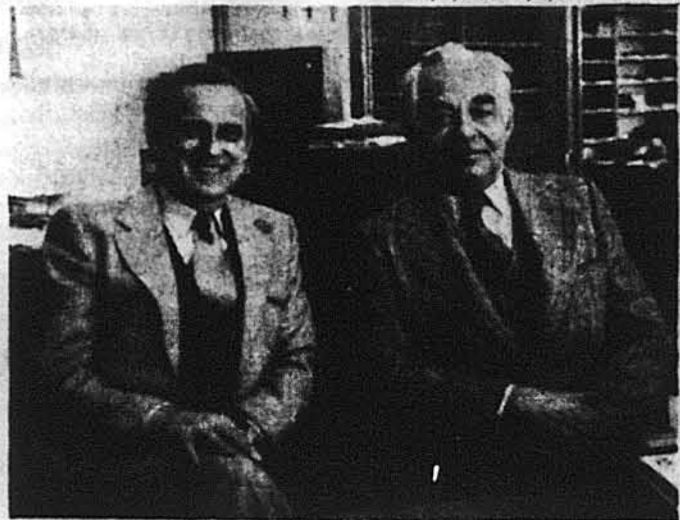
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 30. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ЛЮТОГО 1983 · ЦЕНТІВ 25 CENTS · JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 16, 1983 No. 30. VOL. XC.

УІА змагатиметься судом з містом за звільнення від податків

Віцепрезидент УІА інж. Володимир Назаревич і д-р Ростислав Сочинський на відвідинах у „Свободі".

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Л. В-а). — Місто відкинуло прохання Українського Інституту Америки звільнити цю установу від реальностевих податків, і справа піде до суду, бо Рада Директорів УІА і членство не можуть погодитися з таким рішенням нюйоркської Міської комісії податків, яке вона винесла 28-го січня цього року. Розповіли про це у видавництві „Свобода" представники Інституту, інж. Володимир Назаревич, віцепрезидент, і д-р Ростислав Сочинський, голова Комісії громадських зв'язків, у вівторок, 8-го лютого, з'ясувавши докладно цю справу присутнім редакторам „Свободи" і „Українського Тижневика" та поінформувавши про всі інші проблеми й програми УІА.

З одного боку було дійсно радісно почути про безвинно жваву діяльність Інституту, що ось процвітає ці два останні роки, відколи установа „відмолодилася"; багате живо прегарних, оригінальних і корисних лекцій, імпрез та інших цінних почином УІА приваблювали і приваблюють численних відвідувачів до цього принадного із зовнішнього і внутрішнього вигляду будинку, що є історичною архітектурною пам'яткою міста і скрашає своєю присутністю ріг вулиці 79-ої і П'ятої авеню в Ню Йорку.

З другого боку було прикро довідатися про рішення Міської комісії податків, хоч воно мотивоване начебто об'єктивно незалежним фінансовим станом міста, а не упередженістю до Українського Інституту Америки, як декому могло б здаватися. Також рішення Комісії спиралося виключно на переслуханні представників УІА ще в 1980 році, а це було в час початку відродження сучасної діяльности УІА, і виказативсе вже тоді постійними оживленими програмами УІА з успіхом і достатньою переконливістю не міг. Знову ж Міській комісії хотілося бачити для звільнення від податків помітну харитативну або вишкільну програми.

Але в останньому часі інтенсивність, кількість і якість якраз освітніх програм драматично поліпшилася, — це дає підстави сподіватися прихильного рішення справи в суді, куди тепер УІА і скерує свої кроки. Наспаді справа податку є кризова, бо на УІА вже є заборгування міській суми 170,000 долярів за три роки. (Слід тут нагадати, що УІА має, як і мав від самого початку, звільнення від федерального і стейтового

(Закінчення на стор. 7)

У пожежі в Турині згинули 64 особи

Турин, Італія. — Поліція Турину повідомила, що в неділю, 13-го лютого, в одному з туринських кінотеатрів виникла пожежа, в якій загинуло 64 особи, а десятки інших серед 500 глядачів було поранено.

Причиною пожежі поліція подає коротке замикання електричного проводу або дитячі фоєрверки з приводу святкування карнавалу.

Офіційні особи повідомили, що 51-літній власник кінотеатру, Раймондо Капелльо, був заарештований і обвинувачений в масовому вбивстві. Свідки говорять, що деякі з 10-ох дверей партеру були зачинені так, що їх треба було розбити.

Більшість жертв — це діти і молодь. Жертви катастрофи розложили на хідниках, і сотні людей спостерігали, як батьки розшукували своїх дітей. Кардинал Анастасіо Баллестреро, архиєпископ Турину, прибув на місце трагедії і поблагословив жертви нещастя.

Багато юнаків і дівчат, які були в кінотеатрі „Статуто", були одягнені в карнавальні одяги.

Пожежники знайшли понад 20 трупів у лазничках, адміністративних приміщеннях, складах на другому поверсі, куди тікали від диму і вогню, але саме там і подушилися. Поліція не подала точного числа поранених, але сказала, що тільки трьох осіб відвезено до лікарні. Багато інших після надання їм лікарської допомоги проти надмірного вдихання диму, повернулися до дому.

Офіційні особи пожежної охорони повідомили, що вогонь поширився швидко в залі, де загорілися дерев'яні крісла з пластмасовим покриттям. Дим і вогонь швидко поширились і на балькон. Люди з балькону намагалися вийти через партер ,але там було вже повно диму, і люди повернулись на балькон. Багато людей загинули від удушення, а інші були потоптані в паніці на смерть. Поліція також повідомила, що покищо не відомо чи двері на бальконі були також зачинені, чи їх не можна було відчинити.

Реґен сподівається поправи технологічної індустрії

Вашингтон. — Президент Роналд Реґен, промовляючи до директорів великих підприємств,закликав до повної співпраці з ним у новій економічній добі, яка буде побудована на високій технологічній промисловості. Він підкреслив, що цей плян вимагає повної співпраці поміж промислом, Урядом та навчальними інституціями, які мусять допомогти у вишколенні потрібного для технології персоналу.

Президент має надію, що його плян принесе поправу у загальному економічному стані, передусім дасть працю для цілого ряду людей, що сьогодні є безробітними.

Хоча промова Президента була звернена до певної групи людей, загально уважають, що він говорив також до членів Палати Репрезентантів, зокрема до тих які поборюють його бюджет, а перш за все видатки на озброєння. Співробітники Президента надіються, що внедовзі він виголосить промову до цілого народу по телевізії, щоб вияснити свій плян бюджету на військові цілі.

Два совєтські кораблі були біля побережжя ЗСА

Вашингтон. — Офіційні особи морської фльоти ЗСА повідомили в понеділок, 14-го лютого, що два совєтські військові кораблі недавно підпливли на віддаль 50 миль від побережжя ЗСА в Мексиканській затоці. Це було найбільше наближення совєтських кораблів до берегів ЗСА з того часу, як совєтські військові кораблі періодично почали плавати в Карайбському морі в 1969 році. Совєтські травлери часто нишпорили вздовж берегів ЗСА, збираючи інформацію про випробування ракет, а совєтські підводні човни могли підходити на 50 миль і ближче.

Два совєтські кораблі — це крейсер з керованими ядерними ракетами і фреґата — були частиною совєтської фльотилії з чотирьох кораблів.

Один з двох інших кораблів — це підводний човен з дизельним і акумуляторним моторами, призначений для тихих операцій на плитких водах, включаючи збирання розвідувальних даних. Четвертий корабель — вантажний транспортовий для постачання.

Ці ж офіційні особи висловили затурбованість можливою совєтською блокадою морських шляхів у Карайбському морі, через які проходять транспорти нафти та інших сировців до ЗСА, а також транспорт військ, зброї та іншого постачання з американських портів у Мексиканській затоці до Европи у випадку критичних ситуацій.

У даному випадку совєтські кораблі відвідали Гавану і Сієнфуеґо на Кубі та брали участь у маневрах з кубинськими підводними човнами і фреґатою, які були доставлені на Кубу з Совєтського Союзу.

У половині січня совєтські крейсер і фреґата відділилися від решти кораблів і поплили до американських берегів у районі дельти Міссісіпі, а потім повернули на захід і обплили все побережжя Мексиканської затоки перед тим, як повернутися до Сієнфуеґо на Кубі.

ПВО відкидає плян Реґена

Альжир. — Офіційні джерела Палестинської Визвольної Організації повідомили, що в неділю, 13-го лютого, лідери ПВО погодилися опублікувати своє рішення відкинути плян президента Роналда Реґена про мир на Близькому Сході.

Ці ж самі джерела повідомили також, що лідери ПВО погодились на те, щоб король Йорданії Гуссейн представляв палестинців на мирних переговорах з Ізраїлем. Представництво Йорданії є основним елементом пляну Реґена, проголошеного у вересні минулого року.

Рекомендації лідерів ПВО будуть внесені на розгляд 350-членної палестинської національної ради, парляменту ПВО на вигнанні.

Вірогідні джерела говорять, що „твердолобі" поговорили на представництво Гуссейна в заміну за публічне відкинення пляну Реґена.

Деякі лідери ПВО потім заявили, що відмова від пляну Реґена наступила тому, що цей плян не передбачає створення незалежної палестинської держави на окупованих Ізраїлем територіях західнього берега ріки Йордан і смуги Ґази.

Останні події показали глибокі різниці в поглядах лідерів ПВО на цю справу. Речник ПВО Ахмед Абдель Рахман, член групи Фатаг, очолюваної головою ПВО Ясіром Арафатом, заявив у суботу, 12-го лютого, що лідери ПВО погодилися на можливу конфедерацію між Йорданією і незалежною палестинською державою.

Король Гуссейн сказав, що він вирішив розпочати мирний процес з ПВО або і без її схвалення.

Згідно з недільною мовчазною згодою, Гуссейн очолюватиме делегацію палестинців, які не належать до ПВО, щоб домовитися про створення певного само врядування для західнього берега ріки Йордан і Ґази.

Пропонують заборону хемічної зброї

Женева, Швайцарія. — Американська делегація на конференції 40 країн в справі роззброєння внесла в четвер, 10-го лютого, проєкт міжнародної конвенції, яка забезпечила б „повну і дійсну" заборону хемічної зброї.

Запропонована конвенція вимагає повного знищення існуючих запасів хемічної зброї, а також засобів її виробництва послідовно на протязі 10-ох років.

Представлюючи американський проєкт конвенції, делегат ЗСА Люіс Філдс заявив конференції, що велику вагу кладеться на згоду „проводили на місці систематичну міжнародну інспекцію", щоб перевірити виконання запропонованої конвенції.

Запропонована в четвер конвенція послідувала після того, як минулого тижня віцепрезидент Джордж Буш зробив заяву перед конференцією, що ЗСА представлять опрацьовану в подробицях пропозицію договору, який заборонив „розвиток, виробництво, зберігання і перевезення хемічної зброї".

Американський делегат, який вніс цей проєкт конвенції, сказав, що совєцька відмова прийняти міжнародну інспекцію на місці була основною перешкодою прогресу в цій справі.

Група ,якій доручено вивчити питання заборони хемічної зброї, була створена три роки тому конференцією 40 країн, відомою під назвою Комісії ОН в справах роззброєння. Нарікаючи на повільний темп роботи, яка „занадто повільна", американський делегат Луїс Філдс попросив групу уникати процедурних питань, а приступити відразу до конкретного обговорення.

Аренс зайняв пост Шарона

Єрусалим, Ізраїль. — Бюро прем'єр-міністра Ізраїля Менахема Беґіна повідомило, що посол Ізраїля в ЗСА Моше Аренс назначений міністром оборони Ізраїля на місце звільненого Аріеля Шарона.

Аренс, 57-літній інженер аеронавтики, притримуєтьсє консервативної ізраїльської політики у всіх важливих питаннях. Він залишить Вашингтон через кілька днів і повернеться до Ізраїля. Назначення буде затверджене урядом і парляментом через тиждень або 10 днів після закулісних розмов. Ліберальна партія, яка належить до керованого Беґіном бльоку Лікуд, попросить якихось додаткових міністерських місць для себе за підтримку кандидатури Аренса.

Ізраїльський парлямент проголосував у понеділок, 14-го лютого 61 голосом проти 56 при одному, що стримався, за пропозицію, щоб Беґін тимчасово зайняв пост міністра оборони, а Шарон залишився в уряді як міністер без теки. Для затвердження Аренса міністром оборони необхідне окреме голосування парляменту.

А. Шарон залишив пост міністра оборони, як відомо не з власного бажання, а згідно з рекомендацією державної розслідувальної комісії, яка визнала Шарона та інших високих військових і цивільних офіційних осіб Ізраїля „посередньо відповідальними" за масове вбивство цивільних палестинців, старців, жінок і дітей у двох таборах втікачів у західньому Бейруті у вересні минулого року.

Комісія, очолювана головним суддею верховного суду Ізраїля рекомендувала, щоб Шарон і три інші високі армійські генерали залишили свої пости. Рекомендації комісії були прийняті.

Рапорт комісії також критикував Беґіна, але стримався від рекомендацій, і таким чином спас його від політичної кризи.

В Бетлегемі помер св. п. Михайло Лаврик

Бетлегем, Па. — Головна радна УНСоюзу та голова Округи Лігай Веллі і секретарка 47-го Відділу Анна Гарас телефонічно подала вістку, що в понеділок, 14-го лютого ц.р., на 72 році життя помер Михайло Лаврик. Покійний був тим знаний для української громади, що був першим, який захопився танцювальною школою славного вже покійного пропагатора українських танців Василя Авраменка. Він в скорому часі став першим інструктором тієї школи, відвідав сотні місцевостей Америки й Канади і створив десятки танцювальних ансамблів. Важливим є і те, що Покійний, мабуть, був єдиним після Авраменка, що зберіг цінний архів праці на протязі кількох декад. Він був активним в українській громаді Лігаї Веллі.

Покійний залишив у смутку дружину Емілію, четверо дітей, трьох внуків, сестру Анну і брата, о. протопресвітера Франка Лаврика, настоятеля УП Церкви св. Івана Хрестителя в Джансон Сіті, Н.Й. Покійний з родиною — дітьми і внуками належав до 47-го Відділу УНСоюзу в Бетлегемі.

В Торонто відслонено картину хрищення Руси-України Юрія Козака

Картина Юрія Козака.

Торонто, Онт. — У неділю, 2-го січня ц.р. тут в галерії КУМФ, в присутності 300 гостей, довершено врочистого відслонення великої картини хрищення Руси-України, запроєктованої і виконаної мистцем Юрієм Козаком, на замовлення фундаторів і основників КУМФундації, Михайла і Ярослави Шафранюків, у зв'язку з надходячим ювілеєм 1000-ліття християнства в Україні.

Господар програми д-р С. Яр. Кальба привітав представників Церков і громадських організацій та всіх гостей-учасників і підкреслив, що хрищення України це подія переломового значення в історії українського народу, долю якого цим актом пов'язано з Византійською імперією, спадкоємцем греко-римської культури, і об'єднано з передовими народами християнського світу, який сьогодні нараховує понад більйон вірних, а хрестителя Руси-України Володимира Великого зараховано до найбільших християнських монархів історії, поруч з Константином Царгородським і Карлом Великим Аквізґранським.

З черги письменник Улас Самчук виголосив головну доповідь, перевівши аналізу доби, в якій князь Володимир Великий рішився прогласити християнство офіційною релігією Руси-України, нарід якої від ряду численних поколінь і у великій кількості визнавав Христову Церкву без урядового потвердження.

З черги господар свята попросив патріярха українських мистців і почесного члена КУМФундації, батька автора картини, Едварда Козака, урочисто відслонити цю картину великих розмірів 6 на 15 стіп, яку прияві прийняли оплесками правдивого признання для автора-мистця. Після офіційного відслонення, картину поблагословлено молитвою, що її провів іменем Владики Ізидора Борецького о. митрат І. Татарин в асисті о. Митрата І. Сиротинського й о. Т. Лозинського.

На закінчення програми господар представив мистця Ю. Козака з дружиною Сузанною і його батьками Едвардом і Марією Козаками, яких всі приявні привітали рясними оплесками.

Цінність відслоненої ювілейної картини і признання фундаторам КУМФундації за зреалізування цього великого проєкту висловили у коротких промовах: о. митрат І. Татарин в імені УКЦеркви, І. Радкевич в імені православної громади, і д-р О. Рудзік, голова Відділу КУК і заступник президента Централі КУК, в імені українській зорганізованої громади. Від громадських організацій брали участь: д-р М. Кушпета, президент БУК, І. Жеснеєвська ,голова Комітету Українок Канади в Торонто, та інші. З уваги на перешкоду не могли взяти заповідженої участи представники УГП Церкви: митрофорний протоієрей Ю. Ференців, протоієрей П. Бублик і голова громади В. Іваницький.

У світі

ЖУРНАЛ „НЮЗВІК" повідомив, що в Зімбабве урядові військові льояльні прем'єр-міністрові Робертові Мугабе минулого тижня вбили в провінції Матабелеланд понад 500 цивільних осіб. Журнал цитує слова голови роду Матабеле Джошуа Нкомо, який говорить: „Нас засипають повідомленнями про колективні розправи. Сотні вбитих залишаються в кущах, яких пожирають дикі звірі".

У ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ виборах на Кипрі дотеперішній тимчасовий президент Спірос Киприяну веде у змаганнях зі своїми двома суперниками. Правдоподібно він виграє в цих виборах і залишиться ще на п'ять років на своєму пості. Киприяну сам є центрист, але у виборах він виступав у спілці з комуністами.

В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД ОБВИНУВАТИВ Китай в порушенні в'єтнамського суверенітету тим, що дозволив американським нафтовим компаніям займатися шуканням ропи в Тонкінській затоці поблизу в'єтнамських північних берегів і південносхідного Китаю.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Ізраїля Аріель Шарон, не зважаючи на свій початковий впертий опір зрезиґнувати із свого посту в наслідок визнання урядової комісії, що він несе „посередню відповідальність" за масові вбивства цивільних палестинців у таборах втікачів у західньому Бейруті минулого року, все таки здався і заявив, що приймає запропоновану резиґнацію. Він також повідомив, що приймає пропозицію прем'єр-міністра Менахема Беґіна залишитися в кабінеті міністрів на пості міністра без теки.

ОФІЦІЙНІ УРЯДОВІ особи Ель Сальвадору повідомили в неділю, 13-го лютого, що конституційна асамблея країни переглянє справи сотень політичних в'язнів для можливого звільнення їх як знак виявлення доброї волі під час приїзду Папи Івана Павла II наступного місяця. Декрет військового стану в Ель Сальвадорі дозволяє арештувати запідозрених без особливих обвинувачень і тримати їх до шести місяців перед передачею їх спеціяльним військовим трибуналам. Сальвадорська комісія прав людини обвинувачувала уряд, що ув'язнених тримають і до двох років та не судять їх.

КОЛИШНІЙ ШЕФ ГЕСТАПО Кляус Барбі, якого Болівія видала Франції для суду за злочини, зроблені ним під час Другої світової війни, в телевізійному інтерв'ю сказав, що він забув своє минуле, а тому решта світу повинна забути його також. Колишній начальник Ґестапо в Ліоні від 1943 до 1944 року заявив, що він виконував „свій обов'язок", поборюючи французький рух опору.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ в неділю, 13-го лютого, сльозовим газом розігнала понад 2,000 товпу людей, які, вийшовши з церкви після Богослуження, демонстрували проти заборони профспілки „Солідарність" і за звільнення з ув'язнення її лідерів. Це була одна з найбільших протиурядових демонстрацій за останні три місяці.

В Америці

КАРА, ЯКА ГРОЗИЛА МІСЬКОМУ транспортовому урядові в Ню Йорку за закуплення возів підземної залізниці в Канаді, була знесена після того,як уряд згодився не купувати більше таких возів.

ДЖАН В. ГІНКЛІ, 27-річний атентатчик на президента Роналда Реґена, є на критичній листі після здогадливого намагання покінчити самогубством через надмірне вжиття медичних середників. Гінклі перебуває в шпиталі у Вашингтоні, де він є під психіятричними обсерваціями лікарів. Це була вже третя спроба Гінклі покінчити власне життя після його звільнення судом за атентат на президента Реґена в березні 1981 року. Поліція, яка переводить слідство, досі не виявила яким способом Гінклі дістав багато медичних ліків, хоч це є заборонено шпитальними властями.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ, після 12-денної подорожі по Західній Европі, заявив, що існує „абсолютна можливість" для осягнення порозуміння щодо роззброєння зі совєтами. Одначе він додав, що він не є певний, чи це порозуміння осягнеться перед запляновним впровадженням американських атомових ракет до Західньої Европи цієї осени.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Вілліям Френч Смит заявив, що вживання наркотиків у великій мірі спричинює зріст злочинства серед американського населення. Ці злочини повторюються тисячами кожного дня в різних стейтах Америки. Він далі твердив, що президент Роналд Реґен визнає боротьбу з наркоманами як найвищий пріоритет своєї Адміністрації. Одним із перших важливих кроків це знищення каналів, якими кримінальні чинники перепачковують наркотики з Південної і Центральної Америки та Близького Сходу до Америки.

КОНҐРЕС З ЕНТУЗІЯЗМОМ привітав нову ініціятиву президента Роналда Реґена в справі створення нових варстатів праці і тим причинитися до зменшення числа безробітних, яке тепер переходить 10 мільйонів. Ходить тепер про узгіднення бюджету на цей новий проєкт, бо Білий Дім пропонує 4,3 більйона дол., тоді коли речник Палати Репрезентантів Томас О'Ніл пропонує суму від 5 до 7 більйонів долярів.

ЮБІ БЛЕЙК, ЯКИЙ осягнув сторіччя народження минулого тижня, помер в суботу, 12-го лютого ц.р. у наслідок запалення легенів. Блейк, композитор популярних американських пісень, скомпонував біля 1,000 пісень, які є широко відомі в Америці. Довгі роки Блейк був в доброму здоров'ї, але після втрати дружини, яка померла в червні 1982 року, він почав занепадати, так що не міг взяти участи у відзначенні його 100-их роковин народження кілька днів перед смертю.

ПАРЛЯМЕНТ КАНАДИ повідомив у четвер, 10-го лютого, що між Канадою і ЗСА підписано угоду про надання ЗСА можливостей випробовувати свої неозброєні крулатої ракети в північній частині провінції Альберта напринкінці цього року. Кілька годин пізніше ця угода була підписана послом Канади у Вашингтоні. Окремі подробиці угоди будуть ще уточнені, але вже загальна угода, яку подав до відома в парляменті міністер закордонних справ Канади говорить про п'ятирічний період і можливість продовження цього періоду для випробовування цілого ряду ракетних систем, систем управління, швидкого споещення, систем розвідки та інших систем літаючих апаратів і наземної артилерії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Злочини, про які пам'ятають

У всіх карних кодексах світу — у деяких країнах за звичаєвим правом, існують провини, які „задавнюються". Після якогось довшого часу — за них не карають. Вбивство ніколи не „застарюється". Вбивство — це найбільший злочин із усіх злочинів, бо життя людини — найдорожче, що вона має. Містерія народження живих створінь по нинішній день є містерією — всупереч найбільшому розвиткові таких наук, як біологія, медицина, всі досліди над людським життям від найпершого початку ще ненародженої дитини по саму смерть. Тому кара смерти — це найвищий вимір кари і тільки під сильним впливом Церкви та ліберальної течії, яка боронить людське життя з принципу — скасували в деяких країнах кару смерти, як ніби несумісну з наукою Христа чи існуючими правозахисними конституціями.

Проблема „вини і кари" така давня, як давно існує вина і кара. І вона раз-у-раз актуалізується новими конкретними подіями. Коли у 1940 році німецька армія переможно зайняла всю Францію, обійшовши з півночі ніби непереможну „Лінію Мажіно", — у великому портовому місті Ліоні правив німецький „ґавляйтер" Клявс Барбі. Як шеф тамошнього Ґестапо він зискав собі ще за свого тамошнього урядування прозвище „різника Ліону". Він особливо ненавидів жидів, як стовідсотковий нацистський расист та водночас якнайбільш жорстоко розправлявся з французьким підпільним резистансом, який увійшов до історії під славетною назвою „макі". Йому приписують садизм, що проявився в особистому тортуруванні і вбивстві кругло 4,000 осіб та у висилці до німецьких кацетів, які були таборами смерти, 7,590 осіб. Під кінець війни йому вдалося втекти до Південної Америки, до Болівії, де він жив від 1951 року під різними прізвищами та навіть дістав у 1957 році державне громадянство Болівії на прізвище Клявс Альтман Ганзен. І був би, може, жив там і далі (тепер йому 69 років), коли б не грошова хапчивість, сполучена з нечестю і глупотою: 25-го січня ц. р. заарештували його під закидом обману одного болівійського банку на 10,000 долярів, а коли справу проголошено в газетах разом з його світлинами — виявилося, що це давно пошукуваний Францією і центральним жидівським розвідчим бюром Візенталя з Відня — нацистський „різун Ліону".

Однаково Західня Німеччина, як Франція зажадали його видачі. Болівійський уряд вагався і, мабуть, волів би виселити його до якоїсь невтральної країни. Але ні одна країна в світі не хотіла прийняти його до себе, — може не так з моральних причин, як з уваги на його вже непрацездатний вік і брак у нього грошей. Під кінець минулого тижня спеціяльно висланий з Франції військовий джет перевіз його з Болівії до Франції. В останній хвилині змінили місце приземлення, бо на заповідженому раніше летовищі у Ліоні зібралася величезна юрба людей, яка готова була злінчувати старого зненавидженого ката. Тому літак приземнився на іншому місці, а відтіль в'язня перевезли до сильно бережений військової в'язниці. Французькі власті проголосили, що хоча Клявса Барбі вже двічі заочно судили і засудили на смерть, то тепер відбудеться над ним новий відкритий суд. До речі — два роки тому кару смерти скасували у Франції, отож Барбі отримає кару досмертної в'язниці. Французькі газети розписуються про цю справу й пригадують різні подробиці його жорстокого панування в Ліоні. Чи не пригадує він нам Еріха Коха з „Райхскомісаріяту Украіне"?!

Епоха панування гітлеризму в завойованих німцями країнах за Другої світової війни — повна жаху. Але культ кривавих розправ з невинними людьми не закінчився на нацизмі. Цей культ продовжується у Совєтському Союзі з його „Ґулаґами". Нещодавно ізраїльська офіційна Комісія визнала винуватим кілька осіб з ізраїльської державної верхівки за масакру чоловіків, жінок і дітей у таборі цивільних палестинців, куди ті ізраїльські достойники допустили суперницькі банди ливанських мусулман, які мстилися за вбивства свого лідера та вистріляли і вирізали кругло тисячу невинних осіб. Злочинство шириться у всьому світі і нема познак, щоб можна покласти йому кінець. Що значить смерть одного Адольфа Айхмана, що його ізраїльські аґенти схопили з Південної Америки й після суду повісили в Єрусалимі, чи що значить суд і засуд над Клявсом Барбі супроти тисячів штучно заголоджених на смерть за Сталіна українців? І хто судитиме і покарає винуватців?

Роман Рахманний

„ЗОЛОТА ГРАМОТА" ЛЮДЕЙ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ

Відзначування роковин відновлення української державности та об'єднання усіх українських земель у єдиній українській народовладній республіці стало уже обов'язковим „українським національним днем" для всіх вільних людей українського роду. І для еміґрантів і для їхніх нащадків у більшості країн Заходу. Для доповідача якому доводиться промовляти на такому відзначенні цих роковин, від того не легше, бо рік-річні промови і публікації на цю тему якоюсь мірою зубожують слово і навіть найкраще зформульовану думку перетворюють у витерту фразу.

Промовляючи на відзначуванні роковин 22-го січня, влаштованому Мишиґенським Відділом УККА в Дітройті цього року, я намагався з'ясувати тисячній громаді найактуальніші аспекти цих роковин у світлі становища українського народу на початку 1983 року. Себто — 65 років після проголошення України „самостійною, суверенною, ні від кого незалежною державою українського народу..." Ось основні думки того викладу, оформлені у три окремі статті.

Міжнародний форум

Завдяки активності наших патріотичних громад у ЗСА іншомовні співгромадяни українців Америки знають про Україну сьогодні більше, ніж знали про неї їхні предки тоді, коли Українська Народна Республіка збройно боролася за своє життя. Подібне можна сказати про цей аспект у Канаді, Австралії, Великобританії, Франції й інших країнах Заходу, де живуть і діють українці.

Видатні американські та інші державні діячі безпосередньо чи посередньо беруть участь у відзначуванні роковин української державности (чи інших свят, пов'язаних з українським державницьким питанням, як наприклад, роковини УПА) і своєю участю зміцнюють авторитетність української справи.

Ця діяльність організованої української громадськости творить українську присутність у чужомовному світі. Це діяльність, якої до болю бракувало Україні в роки 1759-1914. Після смерти маршала Григора Орлика (сина гетьмана Пилипа Орлика) поза межами України вже не було активної української політичної еміґрації. Не було речника самостійницьких прагнень українського народу, не було свідчення про те, що Росія вчинила аґресію проти України. Тому світ забув про Україну як окрему державницьку одиницю і незабаром визнав, що, мовляв, Україна — це інтеґральна частина Росії. Опір, що його ставили українці русифікаторській політиці Петербургу, не був відомий в Західній Европі.

Ось чому на Заході не існувало українське політичне питання так, як існувало польське. Бо тут не було українських політичних еміґрантів, які б творили українську політичну присутність поза сферою впливів Росії. На цьому історичному досвіді та на знанні сучасної ситуації українського народу ми повинні оцінювати державницькі Акти 22-го січня і, водночас, ґрунтувати свою поточну діяльність на біжучий і наступні роки.

Заперечення аґресії

Найважливішим аспектом цих Актів, що не втрачає своєї актуальности, треба вважати органічну пов'язаність Української Народної Республіки з державницькими структурами, які існували на території старої України. Було їх в основному чотири: Конфедерація племен в т. зв. Антській державі на території України, Велике Київське Князівство, Галицько-волинське королівство і Козацько-українська республіка.

Саме цю четверту державницьку структуру України москалі підступом і збройною силою захопили і зруйнували в роки 1764-1786. Українських вільних козаків і селян вони перетворили в російських солдатів і кріпаків. Українські самоуправні установи, українські суди та українські церкви вони замінили всеросійськими. Українську мову й культуру вони підмінили державною мовою й асиміляторською культурою.

За чужоземними державними діячами по лінії визнання тієї „проґресивної інтеґрації" України у російську великодержаву пішли чужоземні науковці. Маркс, а за ним Енгельс, пішов так далеко, що на вічні віки відмовив українцям права зватися українською нацією. Він зарахував українців до т. зв. „неісторичних національностей" (разом з чехами, словаками і південними слов'янами), бо вважав їх тільки „слов'янським сміттям".

Нічого дивного, що в середині XIX століття наїзники і їхні сусіди вважали Україну та українську проблему — мертвим питанням. Микола Костомарів правильно писав: „В могилі лежить Україна...але не вмерла..." Це тільки так здавалося. Бо в своїй душі український народ ніколи не прийняв російського окупанта за свого господаря, не прийняв російських суспільно-економічних, культурних ані політичних установ за свої. Москалів український народ далі вважав чужинцями і наїзниками.

(Продовження буде)

Марія Крамарчук

Українська жінка та її інституція

Роля жінки в останньому десятиріччі прибрала відмінний вигляд, можна б сказати, — драстично змінилася. Недавно, не одна з нас, жінок, не могла осягнути бажаного й навіть заслуженого становища власне тому, що вона була жінкою; відтак, одним із важливих якраз фактів, чи пак причин, що ви дістали бажану позицію, було власне тільки тому, що ви були жінкою! Сьогодні зауважуємо, що сам факт, якої статі є людина, не грає ролі — тут важлива оцінка вашого знання, ваших здібностей.

Це відноситься особливо до жінок молодшого покоління. Майже у кожному числі „Свободи" подибуємо рубрику „Успіхи нашої молоді", з якої довідуємося про нових українських професіоналісток. Приємно читати, що наше молоде покоління закінчує із відзначенням школи, здобуває фах і робить кар'єру, займає керівні пости в підприємствах і впарі з тим втішається поважними фінансовими прибутками. Це наскрізь позитивне явище з погляду особистого й загального добра. Одначе тут є одне поважне „але". Після згадки в часописі із світлиною, ми більше про них нічого не чуємо. Поза виїмками, вони відокремлюються від українського життя й тонуть у чужому морі.

У громадському житті рідної спільноти вони не беруть участи, не діляться своїм знанням, порадами, вказівками, досвідом, не говорячи вже про активну участь у житті цієї спільноти з метою його продовжувати, розбудовувати чи покращувати.

Старше покоління, ряди якого, на жаль, проріджуються, жило і живе захоплюючим гаслом: „Усе для дітей"!"

Однак, чи зрозуміли наші діти, чому ми старалися і стараємося дати їм „усе"? Дати їм нашу материнську любов і пошану до всього, що рідне: до рідних батьків, до рідної української Церкви, до рідної української школи, організації молоді, що власне вони, ці наші діти, що займають керівні пости, чи самі є власниками підприємств, чи працюють по фаху, чи дбають про родинне вогнище, щоб вони відчули моральний обов'язок віддячитися їхнім батькам власне тим шляхетним почуттям відповідальности за національно-релігійне виховання своїх дітей?

І тут черга на молоде жіноцтво, щоб „дало про себе знати" нашій громаді: включилося, як активні члени у працю найбільшої жіночої організації на вільній землі Вашінгтона, Союзу Українок Америки — і згуртоване, ніжністю свого жіночого серця, причинилося також до національного виховання дітей, до збереження нашої культурної самобутности та національної ідентичности; бо українська жінка завжди була і є невтомною у зберіганні обичаїв і традицій народу, його духовости й національної культури.

Колосальна цінність і сила української жінки є в організації. Ми мусимо уповати на нас самих, мобілізувати свої сили та словом і ділом доказати, що ми живі й активні.

Настав найвищий час, щоб українські жінки стали на старт із жіночими організаціями інших народів, — і пішли назустріч вільному та корисному життю.

„Я пішов би пішки,
полетів стрілою
цілувать обніжки
юності прибою".

Євген Самохваленко

К. Яро-Славський

„КАЛИНОВИЙ МІСТ"

(Відгук читача на автобіографічну книжку Володимира Барагури)

На самому вступі буде не від речі сказати, що читацький відгук — це не те саме, що рецензія; рецензія критично, в літературному змислі, підходить до мистецького чи літературного твору. Автором рецензії має бути, очевидно, фахова особа, яка такий твір аналізує й оцінює його вартість. Функція відгуку читача набагато скромніша. Завдання його — передати враження з прочитаного і поділитися ними з читачами. Щож до приміток автора відгуку, то їх слід трактувати, так сказати б, марґінально.

Автобіографічні книги звичайно мають великий попит; читаючи їх, не лише знайомимось з пережиттями авторів, почавши з дитинства почерез юнацький період до зрілого етапу, в якому є вже устійнена постава та погляди, але ці твори дають нам сливе повне уявлення про епоху, в якій жили автори тих книг. Між іншим, для автора цих рядків автобіографічні книги — це улюблена лектура.

Найбільш типовими представниками цього літературного ґатунку були Семюел Піпс і Й. В. Ґете. С. Піпс у своєму „Деннику", крім особистого пережиття та різних життьових перепетій, представив цілу історичну епоху. Над цим неоціненним твором він працював цілих десять років (1660-69).

„З мого життя" та „Вигадане і дійсність" Ґете щоправда так довго не писав, бо не вистачило б йому часу на написання такої великої кількости його досконалих творів. Слід назвати ще одну автобіографічну книгу, віком старшу за згадані, написану 1568 року. Це „Бенвенуто Челліні — власне життя, ним самим описане".

• • •

Перед нами „Калиновий міст" Володимира Барагури. Вже кинувши оком на мистецьке, чи пак ілюстративне оформлення книжки, вас манить читати, а коли почнете, не відірветесь від цієї знаменито написаної книжки. Автобіографічних книжок у нас обмаль.

Почнім від обкладинки. На ній зображений літній мужчина, що переходить доволі високий дерев'яний міст над водою, опираючись на палицю, він спрямовує свій зір у воду, а в ній йому ввижається хлопчина, в ньому впізнає себе дитиною.

Цей міст — це саме отой „Калиновий міст", що „поєднує дочасне з вічним, Боже з людським, реальне з вигаданим. І кожна людина на схилі свого віку з тугою поверне свій погляд у минуле, думкою полине у дитячі й юнацькі роки". Ілюстрації Зіновія Онишкевича настільки вдалі, що вони увипуклюють поодинокі тексти, наприклад, другий варіянт мосту (ст. 9-та): „на ньому три постаті — дитина, зріла людина й старий, всі вони переходять отой міст. До речі, кожна розповідь блискуче ілюстративно оформлена, почавши від „Немирова" по епілог (навіть видобуті — характер і до певної міри сама подібність).

Книжка, видрукована у Видавництві „Свобода", поділена на чотири частини-розділи. Частина перша: „Немирів — містечко мого дитинства".

Хто не був у Немирові, якщо прочитає перших вісім з половиною сторінок цього розділу, матиме майже стовідсоткове уявлення про місцевість, широковідому з лікувальної боровини і пресмачної ковбаси, якою наших акторів досхочу частувала гостинна родина Голіянів у час виступів театру в цьому затишному містечку. В літньому сезоні український театр звичайно ще декілька разів виступав у залі імпрез лікувального заведення. Український театр особливо з його народним і музично-комедійним репертуаром мав там не абиякий успіх. Неукраїнська публіка головним чином з-поза Галичини любила український театр.

Автор „Калинового мосту" має здатність зберігати і відтворювати в своїй свідомості давноминулі враження, спостереження, емоційні пережиття та події. Вчений за реверберацийною теорією Гебба про таку пам'ять сказав би, що письменник має хист закодувати набуту інформацію в постаті енґраму і що цей процес відбувається в біохемічній структурі невронів. На доказ цього вистане сказати, що письменник у часі Першої світової війни ще не ходив до школи, а докладно пам'ятає австрійське і російське військо, як одні і другі були одягнені і яку мали зброю. Його пам'ять сягає 1914 року, в якому йому було нецілих чотири роки. Дещо старшим він докладно описує, як мінялися фронти українсько-польської війни і навіть відтворює атмосферу тих подій.

Годі докладно обговорити кожну розповідь цього розділу, а в тім треба щось залишити і читачеві.

(Продовження буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Платівка Таїси Богданської

Справжньою несподіванкою для нашої спільноти був недавній випуск фортепіянової платівки Таїси Богданської. Оригінальна обкладинка цієї платівки, що її виконала графік Марія Голіната, робить гарне враження. Нотатки про українських композиторів написав фахово музиколог Роман Савицький. Платівка награна в Ар-Сі-Ей студіо в Ню Йорку, на знаменитому фортепіяні, марки Стайнвей, колись — власність С. Рахманінова.

Перша сторінка платівки присвячена українським композиторам. Т. Богданська зразу в „Ґавоті М. Лисенка виявила радість музикування, свобідну грайливість танцювальних ритмів і експресивну співучість у середній частині твору. До легко і прозоро відіграної „Токатіни" В. Косенка Т. Богданська застосувала перкусійну техніку, а в „Куранті того ж композитора показала свою пальцеву скорість із багатобарвними пасажами.

Дума Довженка, сповнена національним кольоритом і речетативними прикметами, в руках Т. Богданської набрала переконливої живучости. Її м'який удар звучав мов чельо з його баритоновим забарвленням середніх реґістрів. Ажурна гармонія доповнила вдумливий настрій, що поступово розвивається до могутнього звучання.

У „Гуцульській Сонатіні" М. Колесси Таїса Богданська зуміла відтворити мотиви танцювального характеру, а своєю співучістю на фортепіяні нагадувала гру сопілки і трембіти.

Останнім твором української групи на цій платівці є „Гуцульська Токата" Кос-Анатольського, заграна з віртуозним розмахом.

Друга сторона платівки

(Закінчення на стор. 7)

Петро Стерчо

АВГУСТИН КИРИЛО ШТЕФАН

В 90-ліття життя і 65-річчя на службі народу

VII.

В тому сенсі підписано 21-го липня 1939 року в Венеції спеціяльний акт „в справі устійнення взаємовідносин і напрямних співпраці між Проводом Українських Націоналістів і Урядом Карпатської України". Цей Акт підписав: Президент Карпатської України о. д-р Августин Волошин, прем'єр Уряду Карпатської України Юліян Ревай і міністер Августин Штефан; а від Проводу Українських Націоналістів — Голова ПУН полковник Андрій Мельник і члени ПУН Омелян Сеник-Грибівський і Ярослав Барановський-Лімницький.

У тому самому дусі соборности в часі Другої світової війни були карпато-українські державні мужі співтворцями Всеукраїнської Національної Ради, на чолі з киянином проф. Миколою Величківським-Барвінським, і заступниками — Митрополитом Галицьким Кир Андреєм Шептицьким і проф. Августином Штефаном. Із названих лише А. Штефан, представник Центральної Народної Ради Карпатської України, з волі Всевишнього ще живе і в дусі соборности все ще творчо працює. Навіть секретарі цієї Ради, інж. Іван Дубина й інж. Осип Бойдуник уже відійшли у вічність. Як бачимо дух соборности Всенародного Конґресу Угорських Русинів у Хусті з 21-го січня 1919 року та той же дух Актів Соборности з 22-го січня 1919 року проголошення на Софійській площі в Києві, залишився провідною зіркою А. Штефанові на все його трудолюбиве життя. Цей дух глибоко відображений у його цінних споминах „За Правду і Волю" та в усіх інших його творах.

А. Штефан — народно-просвітній і громадський діяч

Як уже згадано, ще за часів своїх університетських студій у Будапешті, А Штефан належав до „Мараморошського Клюбу", а повернувшись до Ужгороду, бу співосновником „Руського Клюбу". Засновано цей клюб 17-го квітня 1919 року з о. А. Волошином, як головою, о. Василем Ткачем (пізніше першим закарпатським єпископом у Піттсбурґу) — заступником голови, д-ром Миколою Долинаєм — секретарем, проф. А. Штефаном, як скарбником, і проф. М. Ґріґашієм, господарем клюбу. Тоді цей клюб мав ще двадцять інших членів. Перебуваючи в Ужгороді, А. Штефан був також членом дирекційної ради видавничої акційної спілки „Уніо", у склад якої входив також о. А. Волошин, о. Василь Такач, о. Євген Петрик, а пізніше інж. Марко Трепет.

Уже 30-го грудня 1919 року о. А. Волошин у своєму домі заініціював з гуртом культурно-освітніх діячів Ужгороду заснування „Просвіти". У склад ініціятивної групи, яка опрацювала проєкт статуту, належав також А. Штефан. На основуючих загальних зборах 9-го травня 1920 року вибрано головну управу, на чолі з д-ром Ю. Бращайком, заступником голови о. А. Волошином, скарбником проф. А. Штефаном і ін. Ці провідні діячі, з багатьма іншими, залишилися у проводі „Просвіти" в Ужгороді аж до упадку Карпатської України, а проф. А. Штефан очолював філію „Просвіти" в Мукачеві на протязі багатьох років. Приналежність до „Просвіти" утотожнювалося на Закарпатті з приналежністю до українського національного табору в противагу до членства в Обществі ім. Духновича, що оприділяло приналежність до москофільського табору. При читальнях „Просвіти" існували аматорські театральні гуртки, танцювальні ансамблі, хори, оркестри і т. п. Серед селянства „кузнею формування національної свідомости" була саме „Просвіта", здобутки праці якої були показані 17-го жовтня 1937 року на Вспросвітянському З'їзді в Ужгороді, на якому Іван Рогач заприсягнув тридцять тисяч його учасників на боротьбу за державно-національну свободу українського народу.

Так як на форумі Центральної Народної Ради дійшло до розбиття поміж українцями й москофілами, подібно стався і розкол на культурно-освітньому, а навіть професійному форумі закарпатського учительства. В 1924 році москофіли в противагу „Просвіті" зорганізували своє Общество ім. Духновича, а відтак розгорнули генеральний наступ на опанування професійного товариства учителів.

У цій ситуації в 1929 році створено українську Учительську Громаду, на чолі з о. А. Волошином, до проводу якого входив А. Штефан у ролі скарбника. На крайовому з'їзді цієї Учительської Громади в Ужгороді, в якому взяло участь 1,284 учителів, 4-го липня 1936 року вибрано проф. А. Штефана головою Учительської Громади й на цьому пості залишився він аж до самого кінця існування цієї важливої організації у народно-просвітній праці українців Закарпаття.

Колишній заступник дириґента Української Республіканської Капелі, душею якої був її дириґент Олександер Кошиць, прибув з цією капелею до Ужгороду ще в 1919 році. Був це проф. Олекса Приходько з Кам'янця Подільського. Директор Учительської Семінарії в Ужгороді заанґажував його на професора музики, а відтак А. Штефан затруднив його в торговельній академії як професора української мови й літератури. В 1928 році проф. О. Приходько, в співпраці з тодішнім крайовим шкільним інспектором Ю. Реваєм, зорганізували репрезентативний 60-членний Крайовий Хор Підкарпатського Учительства в Ужгороді, членами якого лише підбирано лише учителів і учительок з найкращими голосами. І, власне, головою цього хору тоді вибрано проф. А. Штефана, секретарем Бориса Мартиновича, скарбником Степана Куцина, а адміністратором Юрка Білея, колишнього учня проф. А. Штефана й пізнішого шефа поліції в столиці Карпато-Української Держави — Хусті. В 1935 році пост голови цього хору обняв був посол Ю. Ревай.

Розуміючи потреби карпато-української студіюючої молоді, а зокрема синів і дочок незаможніх селян, А. Штефан вкладав максимум своїх зусиль, щоб забезпечити цій молоді можливість навчатися у середніх і вищих школах. Для кваліфікованих студентів Державної Торговельної Академії в Мукачеві дбав про їх звільнення Міністерством Шкільництва в Празі від шкільних оплат і влаштування їх на безкоштовне утримування у державному гуртожитку на помешкання з харчами, пранням білля й медичною опікою. Для тих, хто не мав потрібних успіхів у науці, він зорганізував харчівню у самих забудуваннях академії, в якій вони харчувалися за дуже невисокі оплати, бо здобував він для цієї харчівні фонди від українського громадянства.

(Продовження буде)

ПРОТОКОЛ

30-ої КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКА ВІДБУЛАСЯ В ДНЯХ ВІД 24-го до 28-го ТРАВНЯ 1982 РОКУ У РОЧЕСТЕРІ, Н. Й. У ГОЛІДЕЙ ІНН — ДЖЕНЕСІ ПЛЯЗА.

(12)

9. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

(Продовження)

Тимко Бутрей (164) запитався членів Екзекутиви, чому зліквідовано 344-ий Відділ у Баунд Бруку, Н.Дж. Він цей Відділ зорганізував і розбудував його до 180 членів. В часі, коли Відділ розв'язували, він нараховував 140 членів. На його думку, оправдання, яке подавали, що не можна було знайти секретаря, не є вистачаюче. Він знає всіх членів того Відділу і треба було звернутися до нього — може він був би підшукати секретаря.

Роман Крупка (361) звернув увагу на деякі помилки у фінансовому звіті головного касира і звіті Головної Контрольної Комісії. Розбіжність між обома звітами є на пів мільйона долярів. В дальшому сказав, що той спадок членів, який д-р А. Позинський називає катастрофальним, є нормальним явищем, бо коли взяти пересічно 20 років, то втрата членів виносить 133 члени річно.

Михайло Шпонтак (204) запитав головного предсідника д-ра І. Флиса і гол. редактора Зенона Снилика, хто на протязі двох останніх років децидував, які статті поміщувати у „Свободі". В дальшому запитав, чому не поміщено у „Свободі" статті проф. Івана Телюка, в якій були порушені справи УНСоюзу, статті д-ра Дзеровича про справи УККА, як теж багато інший статтей на теми УНСоюзу. Чому „Свобода" не хоче поміщувати платних оголошень УККА і Об'єднаного Комітету Укр-Американських Організацій Ню Йорку, коли в тому самому часі поміщує оголошення російського видавництва про книжку пера ген. Петра Григоренка, в якій він називає українських борців за волю „щурами". Теж „Свобода" не помістила послання Патріярха і кардинала, що його він написав з нагоди 40-ліття відновлення української державности — 30-го червня 1941 року, як теж не поміщено в „Свободі" заклику проф. Лева Добрянського до згоди і єдности.

Адв. Юліян Куляс (136) ствердив, що він вперше бере участь в Конвенції УНСоюзу. Справами УНСоюзу він почав цікавитися ще з 1950 року. Підкреслив, що УНСоюз є центральною організацією, кругом якої творилося життя і діяльність української громади в Америці. Ствердив, що під цю пору УНСоюз не веде доброї фінансової політики, бо коли тепер відсотки від інвестицій виносять всього 6,8%, то які є його економічні вигляди. Запитав, чи надалі можна заморожувати в будинку 8 мільйонів долярів на 4% приходу річно. Завважив, що можна б створити спілку українських професіоналістів, які допомогли б у фінансу-вванні будинку. Підкреслив, що УНСоюз мусить повести лінію безпартійну і аполітичну, коли хоче мати успіх. В Чікаґо є дві, найбільші в Америці фінансові установи, які дуже добре проспеpують тільки тому, що вони є безпратійні і аполітичні. На кінець звернув увагу на зміст союзового гимну — якщо б союзовці взяли значення його слів до уваги, то може на цій Конвенції панувала б інша атмосфера.

Д-р Микола Шпитко (489) запитав д-ра Б. Футея, який нарікав, що на протязі останньої каденції відбувся на Союзівці тільки один секретарський курс, чи він жадав, щоб відбути більше таких куріcв. Проф. І. Телюка запитав чи він звертався до Екзекутиви, щоб від неї вийшла пропозиція зміни статуту, щоб Головний Екзекутивний Комітет мав право перенести до Братського Фонду всі суми невибраних посмертних виплат, сум вивінування за дозрілі грамоти та чеків дивіденди, власників, яких, управнених до цих виплат, не можна було відшукати впродовж певного часу, після смерти члена. Відносно великого спаду членів, бо аж понад 4,000, сказав, що половина з цього числа це померлі. Запитався проф. Б. Гнатюка, чи він брав участь у засіданні Контрольної Комісії, яке був скликав д-р Б.Футей.

Степан Голяш (379) запитався, чому Екзекутива УНСоюзу не вислала на ювілейні святкування 90-річчя Патріярха Йосифа представника УНСоюзу або репрезентанта „Свободи". Якщо УНСоюз хоче зростати в членах, то його представник повинен бути всюди. В дальшому запитався, чому „Свобода" не помістила послання Патріярха Йосифа з нагоди 40-річчя відновлення української державности — 30-го червня 1941 року. Звернув увагу на те, що колись Святослав Караванський сказав, що найкращим часописом у вільному світі є „Свобода". З жалем ствердив, що тепер „Свобода" вже не є тим найкращим часописом. „Свобода" повинна бути демократичною газетою і такою залишитися на майбутнє.

Яків Бурій (402) на вступі заявив, що він є секретарем Відділу на протязі 20 років. В тому часі він приєднав понад 600 членів, а в тому був один рік, коли він приєднав був 100 членів. З огляду на це йому є досить дивно і важко повірити в те, щоб мгр Іван Геврик і головний організатор Василь Оріховський зорганізували на протязі одного місяця 100 членів в провінції Альберті. На його думку це не є можливим, бо в тому, так короткому часі є прямо неможливим оформити тих членів. Він знає, що в Альберті легко одержати оливу, але відносно членів, то це є знак запитання. При тому запитався, скільки коштувала ця поїздка. Звернув увагу, що треба організаувати добрих членів, а не „паперових", бо не вірить, що з тих членів, що їх зорганізував мгр І. Геврик, багато залишиться в Союзі активними членами. Висловив побоювання, що буде так, як сталося з тим Відділом, який зорганізувала в Альберті головна радна Текля Мороз з Монтреалю. Відділ пропав, а трьох членів, які залишилися, вона перенесла до свого монтреальського Відділу.

Августин Рудник (257) запитався, що сталося з т. зв. „Союзівкою" на Заході, що було предметом дискусій багатьох Конвенцій. Порушив справу нагород організаторів за приєднання членів — сказав, що винагорода один тиждень безплатного побуту на „Союзівці" не має значення для секретарів далекого віддалення, бо доїзд на „Союзівку" є дуже коштовний. Запитався, чи організаційний Відділ застановився над того рода справою.

Мирон Сірий (281) запитався, чому у звідомленнях про секретарський курс на „Союзівці" були розбіжності в числі учасників курсу. В дальшому, відносно звіту М.Сороки, запитався, як це є можливе, щоб та сама особа, в той самий час, будувала і руйнувала УНСоюз.

Михайло Ольшанський (51) заявив, що він не мав наміру забирати голос в дискусії, але до цього спонукав його головний радний Мирослав Кальба. Як голова Округи, він взяв участь у зборах голів Окружних Комітетів УНС, які відбулися на передодні річних нарад Головного Уряду УНСоюзу. Після зборів він рішив залиштися, як гість, на нарадах Головного Уряду. Заявив, що те, що він мав там почув, не давало йому спати кілька ночей. Виступ д-ра Б. Футея, який на самому вступі запитався головного предсідника д-ра І. Флиса, чи він має лікарське свідоцтво, яке стверджувало б, що він може вести нарадами, був один сором. На згаданих нарадах виглядало, що члени Екзекутивного Комітету сидять на лаві підсудних, а 11 членів Головного Уряду один за одним підходили до мікрофону і їх оскаржували. Він уважає це теж великим соромом. Округа, яку він очолює, нараховує 27 Відділів і ті є горді з головного предсідника д-ра І. Флиса за його поставу на XIII Конгресі УККА, бо він доказав, що вміє боронити справи УНСоюзу і за ним заступатися.

Михайло Каркоць (345) сказав, що він тішився тим, що до Головного Уряду УНСоюзу були ввійшли молоді люди, бо вірив, що вони включаться в працю для розбудови УНСоюзу, а рівночасно пошанують тих працівників, які вже роками працювали для УНСоюзу і його росту. Але на підставі заяви Екзекутивного Комітету УНСоюзу, яка появилася в „Свободі", виходить навпаки, бо саме ці молоді люди, до яких долучилися ще деякі старші, роблять революцію в УНСоюзі, а не конструктивну працю. Звернувся з закликом до тих безкомпромісових революціонерів, щоб вони занехали революцію, а взялися до позитивної і конструктивної праці.

Іван Лаба (177) звернувся з запитом до д-ра Б.Футея, який так багато говорив про потребу приєднування членів, скільки він приєднав членів.

Ярослав Білак (432) запитався д-ра М. Куропася, що він мав на думці, коли говорив про потребу покращання продуктивности УНСоюзу, як теж, що Екзекутива повинна була змінити свою настанову до т.зв. „одинадцятки" зразу, після першого року урядування. Д-р Б.Футея запитався, чи вні, який краще повинен знати, як інші, знав, що підписуючи заяву 11-ки, чи т.зв. „Комітету за правопорядок в УНСоюзі", він діяв проти статуту УНСоюзу, нарушуючи точки: 2, розділ 29, 3 розділ 44а і д, 13, розділ 133.

Володимир Янів (209) запитався, що сталося з спеціяльним організатором, який був підписав контракт з Екзекутивою на платню понад 20 тисяч долярів річно — про нього вже більше нічого не чути. В дальшому запитався, чи головний організатор, який закликав всіх делеґатів придбати делеґатську десятку членів, придбав вже тих десять членів. Мгра І. Геврика запитався, як він міг подати, що Округа Вінніпеґ здобула перше місце поміж усіма Округами, коли та Округа ніколи не відбуває зборів, тобто є неактивна і тим самим не існує.

Д-р Аскольд Лозинський перед тим, поки поставив питання, з'ясував справу заяви т. зв. „одинадцятки", а то, що з огляду на те, що УНСоюз став членом Комітету за Правопорядок в УККА, одинадцять членів Головного Уряду УНС заявили, що вони приготують заяву і вишлють її до „Свободи", а якщо „Свобода" цієї заяви не опублікує, вони вишлють її до інших часописів. Згодом зладжено ще другу заяву і вислано її теж до „Свободи". Одначе „Свобода" тих заяв не помістила і по якомусь часі вони появилися в двох інших часописах, „Шлях Перемоги" і „Гомін України". В „Українському Тижневику" від 16-го травня 1982 року появилася заява Головного Екзекутивного Комітету УНС, в якій опрокинено обидві заяви і стверджено, що підписані під цими заявами члени ніколи не переслали оригіналів цих заяв до Екзекутиви УНСоюзу. Запитався головного редактора Зенона Снилика, чи він одержав оригінали цих заяв і чи передав їх копії членам працюючої у Головній Канцеляріїл Екзекутиви УНС. Теж запитався, скільки часу проминуло, поки ті заяви появилися в інших часописах, а теж скільки разів члени, підписані під згаданими заявами, контактувалися з головним редактором і домагалися, щоб ті заяви були опубліковані у „Свободі". Головного організатора В. Оріховського запитався, чому на протязі чотирьох років відбувся на „Союзівці" тільки один секретарсько організаційний курс. Чи на це склалися якісь поважніші причини, а якщо так, то які.

Д-р Іван Скальчук (430) сказав, що на протязі 14 років він є предсідником 430-го Відділу і за той час Відділ приєднав 422 члени. В роках 1979, 1980 Відділ відбував свої збори, висилано про це звідомлення до „Свободи", але ці звідомлення ніколи не були надруковані. Про це він писав до Головного Екзекутивного Комітету, до Головної Контрольної Комісії і головного редактора і ніхто не відповів на листи. Головний контролер о. С. Біляк обіцяв дати йому відповідь на це питання і він чекає дотепер на цю відповідь. Хотів би знати чому у „Свободі" було місце на такі образливі для деяких людей статті, як „Одинадцять днів з Валентином Морозом", чи „XIII безславний Конгрес". Про це він теж писав і відповіді не одержав. Відносно звіту о.С.Біляка сказав, що звіт з контролі видавництва „Свобода" він подав тільки за 1981 рік, а не за час чотирьох років. Також звіт з перевірки книгарні „Свобода" є неточний і неповний, бо немає там стану інвентури і фінансових оборотів, ані немає згадки про Енциклопедію Українознавства, тоді, коли попередня Контрольна Комісія докладно звітувала про ці справи. Відносно звіту головного контролера д-ра Богдана Гнатюка, в якому він старається оправдати тих трьох членів Контрольної Комісії, які завісили в урядуванні голову Контрольної Комісії, сказав, що це ніяк не виправдує їх в світлі тієї процедури і того поступовання, які встановляє 44-ий параґраф статуту УНС, тобто, що будь-якого члена Головного Уряду можна позбавити його уряду. В дальшому сказав, що коли „Свобода" не зачне поміщувати всіх тих статтей, які надсилають члени, то добра в УНСоюзі не буде.

Михайло Ковальчин (430) ствердив, що на підставі того, що він читав останніми часами у „Свободі" і на підставі звітів деяких головних урядовців, прийшов до переконання, що побоювання деяких громадян, що ворог-москаль з успіхом розбиває українське організоване та політичне життя, може мати свою підставу. Ця ворожа рука зуміла дістатися і до УНСоюзу. Пояснив, що на думці має „Свободу", яка від довшого вже часу нападає на членів Українського Визвольного Фронту, які заразом є членами УНСоюзу. Під цю пору „Свобода", на його думку, дорівнює „Українському Життю". УНСоюз має в своїх рядах різне членство і тому повинен стояти якнайдальше від групових міжусобиць, а „Свобода" не може бути форумом для порахунків з тим, чи іншим середовищем. „Свобода" на своїх сторінках не дала змоги членам „одинадцятки" оборонитися і тому вони пішли до іншої преси. На кінець запитався, чи те, що д-р Б. Футея позбавлено уряду голови Контрольної Комісії, можна назвати демократичним поступованням.

Марія Кульчицька (8) звернулася до делеґатів із запитом, чи вони є згідні з тим, що між делеґатами повинна бути присутня Квітка Стецюк, секретарка 25-го Відділу з Джерзі Сити. Запиталася, чому її не вибрано на делеґатку.

Відносно звітів сказала, що головний радний інж. Анатолій Дорошенко написав, що він брав участь, як делеґат УНСоюзу, у „безславному XIII Конґресі УККА", а дальше висловив надію, що делеґати 30-ої Конвенції УНСоюзу винесуть відповідне рішення відносно 11-ти членів Головного Уряду УНСоюзу, які діяли на шкоду УНСоюзу і старалися, щоб УНСоюз став одною із організацій Визвольного Фронту. На її думку писати такі речі у звіті, є несправедливо.

Лев Боднар (131) сказав, що до спаду членства в УНСоюзі причинилася інфляція довір'я до проводу УНСоюзу. Зробив закид головному організаторові В. Оріховському, що він не приїхав до Чікаґа і не зустрівся з усіми секретарями Округи. Сказав, що на протязі чотирьох років він нічого не зробив в організаційній ділянці УНС, а навіть не познайомився зі статутом УНС, бо коли б він знав статут, він не допустив би був до того, щоб у Чікаґо постали дві Округи. Відносно звітів інж. А. Дорошенка і д-ра М. Куропася сказав, що вони є стандартні, подібні як на попередню Конвенцію, хіба те є нове, що оба панове вилили свою злість на членів Визвольного Фронту. В дальшому сказав, що коли б редактором „Свободи" був дійсно Зенон Снилик, а не панове редактори А. Драган і І. Кедрин, то на її сторінках не появлялися б такі пашквілі, як це діється тепер.

Андрій Кейбіда (322) ствердив, що він завважив на цій Конвенції дивне явище, а то, що певна група людей з Контрольної Комісії і Головного Уряду безпощадно оскаржує членів Екзекутивного Комітету за ту працю, що вони вели на протязі чотирьох років. Їхні звіти показують висліди цієї праці і він дораджував, щоб делеґати ці звіти докладно прочитали.

Закликав усіх секретарів, щоб бралися до продуктивної праці і не чекали на поміч членів Екзекутивного Комітету. Працюючи для УНСоюзу і допомагаючи йому, вони допомагатимуть українській справі в цілому світі.

Йоан Ракочий (105) запитався головного контролера проф. Івана Телюка, чи він знає, що одним з привілеїв Конвенції є, що вона може перенести неактивні фонди, такі як сирітський і невиплачених грамот, до активних фондів. При цьому зазначив, що всі гроші в УНСоюзі є активні і приносять йому користь.

Проф. Василь Лучків (16) підкреслив, що він читав усі звіти і вони є дуже нудні і нецікаві. УНСоюз далеко не зайде, коли говоритиме тільки про статут і його параграфи, а не покаже доброї волі, щоб переводити їх в життя. Зібрані на 30-ій Конвенції делеґати повинні показати ту братську любов, про яку так багато говориться на цій Конвенції, а якої на ділі взагалі не видно. Підкреслив, що коли б делеґати попередньої Конвенції були знали, як будуть поводитися члени Головного Екзекутивного Комітету і Головного Уряду, ледви, чи деякі з них були б тоді обрані на ті пости.

Д-р Олег Волянський (88) сказав, що в деяких звітах головних радних критикується децизію Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу вийти з XIII Конгресу УККА. У пресі, що є під контролею т. зв. Визвольного Фронту, було багато атак на головного предсідника УНС і взагалі на цілу Екзекутиву за цей крок. На його думку, як делеґата Українського Лікарського Товариства, на згаданому Конґресі, децизія вийти з цього конґресу була слушна, бо всім стало ясно, що УККА є опанований однією партією. Запропонував, щоб у відповідному часі 30-та Конвенція затвердила цю децизію.

Д-р Михайло Снігурович (414) ствердив, що не улягає сумніву, що той двоподіл, що існує на залі 30-ої Конвенції, є вислідом того, що УНСоюз вийшов з XIII Конґресу УККА.

Відносно звіту головного предсідника д-ра І. Флиса, в якому сказано, що УНСоюзу вийшов із XIII Конґресу тому, бо Конґрес був ведений у повній відсутності демократичних принципів, заявив, що це цілком незгідне з правдою, бо Конґрес був ведений на підставі правильника та Робертс Рулс оф Ордер. Д-р І. Флис, якого обрано на парляментариста Конґресу, ані разу не запротестував. Підкреслив, що ці справи дуже боляче відбиваються на праці УНСоюзу. На його думку, місце УНСоюзу, як заслуженої передової організації, є в УККА, якого він був співосновником. УНСоюзові не личить творити якісь інші конкуренційні централі та при тому покликуватися на демократію.

Відносно злуки УНСоюзу з УБСоюзом сказав, що ця справа вимагає докладнішого вияснення. Відносно того, що критикується духовні особи, вияснив, що коли духовна особа анґажується в політичному житті, мусить бути приготована на те, що її будуть критикувати.

Заявив, що не можна критикувати Організаційний Відділ, бо за неуспіхи поносять усі відповідальність. На його думку, конечно є перевести реорганізацію Округ.

Тарас Максимович (368) на вступі заявив, що не критикують тільки тих, котрі не працюють. Відносно того, що деякі делеґати нарікають, що статті, які вони надсилають до „Свободи" або до „Українського Тижневика", не появляються, сказав, що українська громада в Маямі є активна і висилає до „Свободи" і „Українського Тижневика" дописи з їхньої діяльности, які дуже часто не є надруковані, але з того приводу ніхто не збирається відмовляти передплату одного чи другого часопису. Висловив надію, що в майбутньому „Свобода" поміщуватиме більше їхніх дописів.

Д-р Євген Федоренко (293) шкодував, що делеґати одержали звіти пізно і не мали змоги достатньо познайомитися з ними. Все ж таки він вже дещо прочитав, а дещо почув у додатковому звітуванні вже тепер, під час Конвенції. Багато написано і сказано про об'єднану і спільну працю для Батька Союзу, але мусить з жалем ствердити, що цього твердження він не знайшов і не відчув у звітах деяких головних урядовців. Для нього, який вперше бере участь у Конвенції УНСоюзу, є надзвичайно дивним явищем, що члени Головного Уряду, які мали б звітувати перед Конвенцією, у великій мірі критикують своїх колеґ, які є теж членами Головного Уряду. Багато мови було про занепад членства, але він не прочитав у звітах ані не чув, щоб хтось перевів аналізу, чому саме так є. В деяких звітах були тільки пропозиції, як цьому запобігти і з цими пропозиціями треба б було всім познайомитися. На його думку, дуже корисно було б утворити комісію, яка зайнялася б і проаналізувала б причини зменшення членства. Беручи до уваги економічну ситуацію в цілому світі, а зокрема в Америці, та враховуючи до того непорозуміння в самому Головному Уряді УНС, на його думку, Головний Екзекутивний Комітет добре вив'язався із своїх завдань.

Іван Винник (361) ствердив, щов він бере участь уже в 5-ій Конвенції УНСоюзу і за той час делеґати ані разу не одержали на час звітів. Одні говорять, що причиною є те, що головні урядовці не присилають на час своїх звітів, а другі говорять, що Екзекутива робить це з розмислом, щоб делеґати не познайомились докладно із звітами. Запропонував, щоб вирішити на цій Конвенції, що головні урядовці мусять віддати свої звіти до кінця лютого даного року, а хто не віддасть, того звіт не буде поміщений, і приступати до друкування звітів уже в березні, щоб делеґати могли одержати їх до перегляду два тижні перед Конвенцією.

Ствердив, що це вперше в історії УНСоюзу, що сума зібраних вкладок зменшилася на понад три тисячі долярів. Вияснювання, що причиною цього є економічна криза, не витримує критики, бо чому інші союзи, як наприклад „Провидіння", зростають.

Корпорація Дому УНС — його турбує те, що УНСоюз стратив біля два мільйони долярів на боргових зобов'язаннях. На його думку, причиною того було, що Екзекутива заповільно діяла і запізно піднесла відсоткову стопу боргових зобов'язань з 8% на 12% а опісля на 14%. З огляду на це люди відібрали свої боргові зобов'язання й інвестували їх на більш догідних для них умовах. На його думку, УНСоюз повинен був затягнути високо-відсоткову позичку в американських банках. Дораджував, щоб Конвенція зобов'язала Екзекутиву виготовити до кінця року плян дальшої акції боргових зобов'язань.

Кирило Безкоровайний (256) запитався головного предсідника д-ра І. Флиса, який у своєму світі подав, що Українська Народна Поміч діяла на шкоду УНСоюзу, чому саме УНП це робила — які склалися на це причини.

Запитався д-ра А. Лозинського, чому він, як головний радний, який, згідно зі статутом УНС, повинен дбати про ріст членів, у 1980 році приєднав тільки одного члена, а в 1981 році ані одного. В дальшому запитався, чи д-р А. Лозинський може доказати, що Екзекутивний Комітет причинився до втрати членів, як він це сказав у своєму усному додатку до звіту.

Запитався д-ра Б. Футея, який у своєму звіті підкреслив, що дуже важним є, щоб члени Контрольної Комісії мали кваліфікації на цей пост, чи він цю справу порушив перед Екзекутивним Комітетом, а теж запитався, які саме, на його думку, повинні бути ці кваліфікації. Ствердив, що у звіті головного касира Уляни Дячук у приходах він не бачив приходових відсотків з комерційних паперів і з „тайм-депозитів". Також запитався, чи УНСоюз може закупити цінні папери на вищі відсотки, бо із звіту виходить, що він має їх 12%.

Зенон Онуфрик (172) сказав, що він почув тут багато про те, що причиною спадку членів є те, що УНСоюз вийшов з XIII Конґресу УККА, а теж до цього причинилися у великій мірі події, які заіснували після Конґресу. Вказав на статистику у звітах з попередніх років, яка виразно показує, що спадок членів почався ще 1969 року. В дальшому сказав, що загально говориться про те, що УНСоюз є чимось більше, як тільки забезпеченева установа. Він відіграє провідну ролю в українському громадському житті. У своєму звіті д-р І. Флис зазначив, що УНСоюз відмічатиме, разом з українською громадою, 1,000-ліття хрищення України. Д-р М. Куропась сказав, що офіційний перепис населення виказує, що в Америці є всього 500,000 українців, тобто тих, які подали себе за українців, бо правдоподібно інші є записані під іншими національностями. На його думку, це дуже можливе, бо коли глянути на шкільні підручники, то там сказано, що Україна є частиною Росії. Біля 10,000 українських дітей ходять до шкіл українознавства, але рівночасно біля 140,000 дітей українського походження ходять до публічних шкіл, де їх навчають, що вони є росіяни. Те саме діється в Конґресовій Бібліотеці, яка дає інформації американським політикам — там, між іншим, сказано, що Київська Русь є частиною Росії.

Запитався, які заходи думає поробити УНСоюз, „Свобода" і „Український Тижневик", щоб у зв'язку з святкуванням 1,000-ліття Хрищення України направити історичну ситуацію.

Ярослава Зорич (432) порушила справу стипендій і сказала, що поминувши те, що відсотково менше студентів Канади як студентів Америки, одержує стипендії, вона хотіла б знати за якими критеріями Стипендійна Комісія розділює ці стипендії. На її думку, аплікації на стипендії треба змодифікувати, бо молоді люди хотять дістати стипендію за їхні високі оцінки, а не з харитативних мотивів. В дальшому сказала, що сенатор П. Юзик замало переконливо представив вимоги канадських членів — він повинен би ширше умотивувати ці справи, щоб усі зрозуміли, чого хоче Канада. При тому зазначила, що попередник сенатора П. Юзика без окремого бюджету для Канади і без спеціяльної канцелярії приєднував членів, організвував нові Відділи.

о. Іван Ващук (407) ствердив, що у звітах членів Екзекутивного Комітету, як теж у звітах членів Контрольної Комісії і головних радних підкреслено, що УНСоюз є найбільшою українською установою у вільному світі. При цьому всі закликають до братолюбія. Але братолюбіє буде тоді в УНСоюзі, коли ті, що його проповідують, зачнуть переводити його в життя, починаючи від себе. В дальшому сказав, що у звітах немає плянів на майбутнє, як теж немає поданого бюджету. На кінець висловив побажання, щоб Головна Канцелярія, коли висилає повідомлення про збори Округи, робила це скоріше, щонайменше два тижні перед зборами, щоб усі були повідомлені на час.

Василь Шарван (127) сказав, що у звітах є подані дуже тривожні цифри про спадок членів УНСоюзу. На його думку, кожного члена УНС треба цінити на вагу золота. Ствердив, що причиною спадку членів є те, що УНСоюз мішається забагато до політики. Щоб рятувати стан свого членства, УНСоюз мусить відмежувати себе від тієї нікому непотрібної політики.

Мгр Іван Скочиляс (397) ствердив, що до спадку членства у великій мірі причинився заклик, який свого часу був появився у пресі, щоб члени УНСоюзу „переключалися" до Української Народної Помочі, а теж підривна робота „11-тки". Запитався, як зареаґувала Екзекутива УНС на згаданий заклик, а теж, що зроблено в тій справі, що Екзекутива не одержала вияснення від „11-тки" відносно їхньої заяви, що була появилася в пресі. Перед самою Конвенцією появилося у „Свободі" становище Екзекутивного Комітету до дій „11-тки", але на самій Конвенції, як дотепер, мало було сказано в тій справі. Ще раз підкреслив, що — на його думку — причиною непорозумінь, які заіснували в УНСоюзі, як теж його організаційного застою, є підривна дія „11-тки".

Йосиф Лисогір (325) порушив справу побудови біля Союзівки дому для старших і сказав, що дуже не впорядку є говорити, що немає на ту ціль грошей — гроші є, бо на „Свободу" і на „Український Тижневик" видається біля пів мільйона долярів. Якщо б скоротити ті видатки до яких 300,000 долярів, то решту можна б зужити на початкові потреби, зв'язані з побудовою дому. Підкреслив, що це не є брак грошей, а брак ініціятиви і доброї волі зрушити з місця цю справу. Попросив, щоб йому відповісти, чи факт, що „Український Тижневик", який треба тепер передплачувати і через те його наклад зменшився з 15 тисяч тижнево до 5 або 6 тисяч, приносить користь УНСоюзові і чи УНСоюз відчув з того приводу негативні наслідки. Порушив справу злуки УБС з УНС і сказав, що цю справу треба негайно зреалізувати, а не чекати аж чотири роки, тобто до наступної Конвенції.

Володимир Винницький (239) ствердив, що на XIII Конгресі УККА доконано свого роду насильство над УНСоюзом, відбираючи йому ротаційну систему у проводі УККА. Усім відомо, що за те, що УНСоюз вийшов з Конгресу, „одинадцятка" зорганізувала баталію на поодиноких людей з Екзекутиви УНСоюзу. Згадана „одинадцятка", виступаючи проти Екзекутиви УНС, не зробила того, чого вимагає статут УНС — вони не сміли йти зі своїми скаргами на сторінки преси („Шлях Перемоги", „Гомін України"), а повинні були внести скаргу до суду УНС на тих людей, які на їхню думку були винні. Екзекутива УНС повелася в тому випадку якнайкраще, бо не хотіла допустити до більшого замішання. Заявив, що Конвенція мусить зайняти до поступовання „одинадцятки" відповідне становище.

Дмитро Заневич (441) висловив своє здивування, що головна радна Текля Мороз, коли їздила до Едмонтону організувати членів, по дорозі не вступила до Тандербей допомогти йому зорганізувати декілька членів. Теж міг би йому в цьому допомагати головний радний Василь Дідюк, коли їде в ті сторони на вакації.

Д-р Богдан Цимбалістий (353) сказав, що висказані тут твердження деяких делегатів, що спадок членства в УНСоюзі є вислідом того, що УНСоюз вийшов з XIII Конгресу УККА, є безпідставні, бо коли порівняти цифри нових членів, які вступили до УНСоюзу перед Конгресом і у 1981 році, після Конгресу, то в 1981 році приєднано до УНС 29 членів більше, як в 1979 році, тобто перед Конгресом УККА. Тому за причинами спадку членства треба шукати деінде, а то вік, економічна ситуація, а також брак популярности УНСоюзу між молодими людьми. Сказав, що на це останнє він хоче звернути спеціяльну увагу. На двох попередніх Конвенціях були рекомендації, щоб створити культурну фундацію. Запитався, чому вона ще досі не є створена. Деякі люди в українській громаді пояснюють собі це тим, що члени Екзекутиви не є зацікавлені цією справою. Він особисто в те не вірить, бо, говорячи з деякими членами Екзекутиви, він виніс враження, що вони є навіть дуже зацікавлені тією справою. Створення Культурної Фундації при УНСоюзі піднесе дуже його престиж між молодими людьми і вони більше ним поцікавляться. Гарвардський Інститут був створений при допомозі молодих ентузіястів - українців.

Д-р Осип Винницький (473) ствердив, що секретарі й організатори УНСоюзу завжди мали труднощі з приєднуванням нових членів та дальше будуть їх мати. Зі звітів видно, що фінансовий стан УНСоюзу покращав. Дохід з грошей, ульокованих у вартісних паперах, значно зріс. В дальшому сказав, що критика є конечна і доцільна, якщо вона є спрямована на добро установи. Тим часом, коли переглянути звіти, то в них є дуже мало аналізи фінансової господарки УНСоюзу, а зате є повно політичної критики, багато мови про демократію, яка в дійсності такою не є.

Із слова в дискусії зрезигнували **Максим Задойний (240)** і **Василь Шаран (407)**, бо хто інший вже порушив ті справи, що вони хотіли заторкнути.

Михайло Нич (397) вияснив, що спадок членів почався ще в 1968 році і з того часу чимраз більшав. Причиною того є, що нові українські еміґранти брали вивінувальні грамоти і коли прийшов час їх виплати, їхні власники були вже в такому віці, що не могли взяти нової грамоти, або були неспроможні за неї платити, бо нові грамоти в 60-му році життя є коштовні. І тому то почався спадок членів.

Мгр Іван Геврик (головний контролер) висловив здивування, що головний радний Євген Репета, який на протязі останніх чотирьох років не зорганізував ані одного члена, мав цивільну відвагу критикувати у своєму звіті працю Екзекутиви і твердити, що УНСоюз котиться вдолину до певного упадку. Сказав, що Союз напевно пропав би, якби мав усіх таких головних радних, як Є. Репета. Відносно додатку до звіту головного радного д-ра Аскольда Лозинського, то це не був звіт, а виголошена пропаґанда.

СЕРЕДА, 26-го травня 1982 р.
РАННЯ СЕСІЯ — год. 9.20 рано

Сесію відкрив голова Президії Леонід Філь. Сказав, що на порядку нарад є відповіді членів Екзекутивного Комітету, Контрольної Комісії і головних радних на запити, які поставили до них поодинокі дискутанти.

Д-р Мирон Куропась сказав, що з огляду на те, що „Український Тижневик" відлучено від „Свободи" і він став самостійним, а при тому одним з найкраще редаґованих етнічних часописів, він представить делеґатам редакторa Рому Сохан-Гадзевич. При тому закликав, щоб усі передплачували „Український Тижневик", а теж поширювали і пропаґували його між чужими.

На пропозицію **І. Лаби (177)** одноголосно рішено не читати скороту протоколу нарад попереднього дня.

Після цього предсідник Конвенції заповів, що останнім відповідатиме на запити делегатів головний предсідник д-р Іван Флис.

СКЛАД ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

Предсідник Конвенції відчитав склад обраної Виборчої Комісії: Микола Бобечко (102), Марія Беднарчик (178), Анна Ремік (238), Степан Чума (361), Богдан Одежинський (216), Володимир Василенко (277), Микола Пришляк (45), Павло Дубас (471), Яків Бурій (402), Михайло Марчук (106), Михайло Хомин (389), Володимир Янів (209), Лев Боднар (131), Григорій Корб'як (146) і три заступники: Максим Задойний (240), Богдан Ковч (328) і Іван Ґавалюх (22).

ВІДПОВІДІ У ДИСКУСІЇ

З огляду на те, що одноголосно схвалено, що останнім відповідатиме головний предсідник, рішено, що відповідатимуть в противному порядку як завжди, тобто перший відповідатиме гол. редактор „Свободи" Зенон Снилик.

ВІДПОВІДЬ ГОЛ. РЕДАКТОРА „СВОБОДИ"

Ред. Зенон Снилик на вступі сказав, що перед Конвенцією багато писалося про те, щоб делегати докладно запізналися з місячними звітами, як теж річними звітами, які були виготовлені на річні наради Головного Уряду УНСоюзу та появилися на сторінках „Свободи", щоб бути поінформованим про справи УНСоюзу та його відношення до української громади.

Відповідаючи Михайлові Шпонтакові сказав, що він, Шпонтак, правдоподібно не читав протоколу з останніх нарад Головного Уряду, бо поставив йому такі самі питання, які були поставлені до нього на річних нарадах, і на які він відповів і ця відповідь була опублікована у „Свободі". На запит М. Шпонтака, хто рішає, які статті мають бути надруковані у „Свободі", сказав, що він рішає, але натомість, якщо йдеться про дописи, чи новинки, які відносяться до УНСоюзу, він порозумівається з членами Екзекутиви, бо поміж Конвенціями і Річними нарадами справами УНСоюзу відає і за все відповідає Екзекутива УНСоюзу. В дальшому підмітив, що проф. Іван Телюк і д-р Богдан Футей мають звичку повторятися. Професор І. Телюк порушив був справу своєї статті на останніх річних нарадах Головного Уряду і тоді він відповів йому те саме, що й скаже сьогодні — він попросив тоді проф. Телюка, щоб він цю статтю переробив, бо в такому вигляді, як є, вона не принесе йому чести. Проф. Телюк його послухав, статтю переробив і вона появилася в березні 1981 року у „Свободі".

Відносно закиду, що не поміщено статтей д-ра Дзеровича, сказав, що він ніколи не одержав ані одної його статті. Платне оголошення УККА не прийнято і не поміщено рішенням Екзекутиви.

Відносно послання Патріярха Йосифа сказав, що це не було послання, але лист до Ювілейного Комітету святкування 40-річчя акту проголошення Української Державности 30-го червня 1941 року, і „Свобода" його не помістила, бо вона не поміщує листів з огляду на брак місця. При тому підкреслив, що „Свобода", чи не одинокий щоденник у вільному світі, поставилася до особи Блаженнішого Патріярха якнайкраще і присвячувала йому на своїх сторінках дуже багато місця. Теж досі не було ні одного послання Патріярха Йосифа, яке не було б надруковане у „Свободі". Він особисто відносився і відноситься до особи Блаженнішого з великою честю і увагою. Додав, що згаданий лист був обширно цитований у „Свободі" у звідомленні із святкувань акту 30-го червня 1941 року на оселі СУМ-А в Елленвіллі у 1981 році.

Відносно непоміщення у „Свободі" заклику до єдности проф. Лева Добрянського сказав, що копію цього заклику редакція „Свободи" одержала 6-го березня 1981 року рівночасно з органом „Провидіння" „Америка" з тою самою датою 6-го березня, де вже був поміщений згаданий заклик у перекладі на українську мову. Цей факт скинув зі „Свободи" обов'язок публікувати його, бо він був скоріше висланий до „Америки", яка його й помістила. Коли б „Свобода" була одержала його перша, вона була б його надрукувала.

Інж. І. Ґоляшеві відповів, що у Римі на святкуваннях 90-ліття Блаженнішошо Патріярха Йосифа „Свобода" мала свого кореспондента в особі проф. д-ра Василя Маркуся, спеціяліста у релігійних справах, який телефоном подавав „Свободі" обширні звідомлення з перебігу святкувань, а відтак написав ще й обширну статтю. Коментар інж. Л. Боднара, що редактори Антін Драган і Іван Кедрин редаґують „Свободу", не був запитом, а тільки коментарем, і тому нехай це так і залишиться.

Запевнив Тараса Максимовича, що дописи з діяльности його громади у Маямі, Фльорида, будута завжди поміщені у „Свободі", чи теж в „Українському Тижневику, але треба, щоб вони їх надсилали.

Свої відповіді він переклав коротко по англійськи, додаючи, що з нагоди 1,000-ліття Хрищення України приготовляється доповнення до 2-го тому Енциклопедії Українознавства, розділ про Українські Церкви. Цей розділ буде усучаснений і виданий окремою книжкою. При тому підкреслив, що вся українська громада повинна з'єднано і величаво відсвяткувати цю велику річницю. Д-рові Аскольдові Лозинському відповів, що другу заяву „одинадцятки" він одержав на початку лютого 1982 року і так, як з усіми іншими справами, які відносяться до УНСоюзу, він зразу пішов з нею до Екзекутиви УНС.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНИХ РАДНИХ

Євген Репета відчитав цілий останній розділ свого писаного звіту з метою, щоб оправдати себе на закид, який зробив йому д-р Б. Шебунчак. При тому додав, що він передусім мав на думці змінити структуру Організаційного Відділу, бо в практиці виглядає так, що Конвенція вибирає на протяг чотирьох років людей, які не виконують своїх обов'язків і ніхто не може їм нічого зробити, бо вони були обрані. Це не є виключно його думка, бо перед ним говорив про ці речі проф. Тарас Шмаґала, а теж інші. Це була б ідеальна розв'язка і в той спосіб можна б видатно поправити працю членів Головного Уряду. Теперішня структура є ідеальна для таких людей, які не хочуть чи не вміють працювати. Відносно закиду мґр-а І. Геврика, що на протязі останніх чотирьох років він не приєднав жадних членів, сказав, що це правда, але крім нього є ще інші члени Головного Уряду, включно з членами Екзекутиви, які також не приєднали членів.

Але справа не в тому, бо 100 членів більше не врятує ситуації. Треба дошукатися кореня лиха. На приклад дав Канаду, де паде не тільки кількість нових членів, але й сума забезпечення. І, на його думку, мґр І. Геврик є до певної міри відповідальний за той стан. Коли Захід Канади нараховує біля 2,000 членів, а Східня Канада біля 6,000 членів, то до окремих комісій треба б назначувати людей, які репрезентують більшість членів.

Відносно твердження мґр-а І. Скочиляса, наче б то через „одинадцятку" почало падати членство УНС, сказав, що це не відповідає правді, бо беручи до уваги звіти головного секретаря і головного організатора, можна бачити, що спадок членства почався вже раніше. Вияснив, що „одинадцятка" вважає, що та постава, яку зайняв УНСоюз до УККА є, з огляду на інтереси УНСоюзу, неправильна, непотрібна і до певної міри шкідлива. Ця постава УНСоюзу не була викликана домаганням поодиноких секретарів, чи членів. УНСоюз, мавши різнородне членство, не повинен був поступити так, як він поступив, передусім з уваги на свої власні інтереси. І ця „одинадцятка" створилася на те, щоб УНСоюз завернути з того шляху. Сказав, що треба було дати місце на сторінках „Свободи", де вони могли б були висловитися і члени мали б змогу почути думки й опінію теж другої сторони та виробити собі свою власну думку в тій справі. Коли хтось є переконаний у силі своїх арґументів, не буде боятися арґументів противної сторони. На його думку, Екзекутива була б поступила дуже справедливо, коли б була помістила заяву „одинадцятки" на сторінках „Свободи". В дальшому сказав, що коли вже так сталося, що УНСоюз зайняв таке становище до Конгресу УККА, то він повинен був поступити так, як багато тих організацій, які теж були зайняли подібне становище — вони зложили свої заяви і на тому справа скінчилася. І ці організації мають у себе відносно спокій. А УНСоюз, зайнявши становище, на тому не скінчив, а почав безнастанно бомбардувати одне середовище й антаґонізувати цілий ряд секретарів і членів. На його думку, ніяка американська бизнесова установа не пішла б на те, щоб хтось з її менаджменту антаґонізував проти неї поважну кількість клієнтів. „Одинадцятка" хотіла, щоб УНСоюз стояв осторонь від тих справ, а дбав виключно про свої справи.

Михайло Сорока на питання в справі Окружних Загальних Зборів у Чікаґо сказав, що одною з причин, через які Екзекутива уневажнила ці збори, був правильник для Округ, що його зладив д-р Ярослав Падох ще у 1959 році. В ньому сказано, що у загальних зборах Округи можуть брати участь тільки по два представники від Відділу, члени Управи Відділу, члени Управи Округи і делеґати на Конвенцію. Д-р М. Куропась вимагав, щоб збори провадити згідно з правильником, а опісля ствердив, що вони не були правильно ведені і тому, на думку д-ра М. Куропася, вони були нелеґальні. В дальшому сказав, що на річних нарадах Головного Уряду в 1979 році прийнято резолюцію, що в загальних зборах Окружного Комітету мають право голосу від Відділу, який нараховує 100 членів, три представники, а від Відділів, які нараховують більше як 100 членів, право голосу мають п'ять представників, а також члени Окружної Управи і делеґати на Конвенцію. Запитався, чи Екзекутива вже забула про ту резолюцію.

Д-р Н. Олесницький переклав у скороченні відповіді М. Сороки на англійську мову.

Роман Куропась сказав, що завданням „одинадцятки" було наладнати відносини поміж УККА і УНСоюзом. На думку „одинадцятки", співосновники УККА не повинні творити нової організації. Також „одинадцятка" не мала змоги надрукувати своєї заяви у „Свободі". Тому її надруковано на сторінках інших часописів.

Предсідник Конвенції Леонід Філь звернув увагу, щоб члени Головного Уряду відповідали виключно на питання, які були звернені безпосередньо до них. Теж попросив, щоб члени „одинадцятки" не вияснювали цієї справи кожний зокрема, бо ця справа вже була вияснена більше, як декілька разів. Ті члени, до яких не було питань, не можуть забирати голосу, бо на порядку нарад є відповіді на питання, а не дискусія. З огляду на те він не дав голосу головному радному інж. Мирославові Кальбі, бо до нього не було спрямованих питань. Він мав нагоду брати участь у дискусії, що відбулася попереднього дня.

Анна Гарас відповіла інж. Степанові Куропасеві, що коли б він був адвокатом, то може б вона була попросила його про пораду.

Д-р Аскольд Лозинський заявив, що він завжди шанував отця Біляка й дальше його шанує та поважає, але сподівався від нього іншої настанови, як тої, що він мав на засіданнях Головного Уряду УНСоюзу. Надіявся, що о. Біляк старатиметься злаґіднювати ситуацію, яка існувала протягом минулої каденції на засіданнях Головного Уряду УНСоюзу. Однак він, на жаль, завжди занимав таке становище, яке було прихильне тільки до одної сторони. Коли о. Біляк займає пост у Головному Уряді УНСоюзу, він мусить бути приготований і на критику. Він вибачається, але ця критика була конечна і тому він її висловив. При цьому звернув увагу на один факт, який ілюструє те, про що він говорить. На протязі чотирьох років він був членом Резолюційної Комісії на річних нарадах Головного Уряду. На останньому засіданні, коли складано резолюції, він пропонував, щоби окремою резолюцією відзначити 40-ліття акту 30-го червня 1941 року. Отець Біляк, як і інші члени Резолюційної Комісії, не погодилися були на те, щоб оформити таку резолюцію.

Докторові Б. Шебунчакові відповів, що головні радні, згідно зі статутом УНС, точка ч. 42, повинні допомагати в усіх справах, які відносяться до УНСоюзу. Він подав у звіті свою діяльність на льокальній базі, як члена Відділу, а в додатку до звіту він подав свої завваження відносно справ, пов'язаних з УНСоюзом. На його думку, сталося дуже несправедливо, що довголітню секретарку 25-го Відділу Квітку Стецюк відкинено від делеґатури на Конвенцію, а на її місце поставлено д-ра Б. Шебунчака. В дальшому вияснив, що „Комісія за правопорядок в УНС" це не окреме тіло, але це є Комісія, яка не погоджується зі становищем Екзекутиви і старається внутрі покращати стан УНСоюзу. В наслідок того, що сталося на XIII Конгресі УККА, деякі члени Головного Уряду написали були листа до головного предсідника з проханням, щоб він скликав надзвичайне засідання Головного Уряду для проаналізування тієї ситуації. У статуті УНСоюзу сказано, що на домагання щонайменше п'ятьох членів Головного Уряду, головний предсідник повинен скликати таке засідання. Але, на жаль, не тільки не скликано такого засідання, але ніхто не одержав відповіді на згадані листи. В його оцінці, це було порушенням статуту. Звичайне засідання Головного Уряду скликано аж у червні, тобто один місяць пізніше, як приписує статут УНСоюзу. Сам предсідник ствердив, що статут був ламаний багато разів. В додатку, Головний Уряд прийняв гостру і недвозначну резолюцію, в якій стверджено повну підтримку становища УНСоюзу в Комітеті за Правопорядок в УККА.

В дальшому сказав, що наміром „Комісії правопорядку в УНСоюзі" не є, щоб казати Екзекутиві, чи цілому Українському Народному Союзові, що вони мусять перейти до УККА і залишити ті другі організації цілковито на боці, а наміром є, щоб УНСоюз став об'єктивний. Він особисто буде дуже а дуже щасливий, коли УНСоюз не прийматиме участи в Комітеті за правопорядок в УККА і в Українському Конгресовому Комітеті, а старатиметься всіми силами довести до того, щоб було спільне порозуміння між тими обома установами. Інженерові Степанові Куропасеві в справі скинення д-ра Б. Футея з головування Контрольної Комісії сказав, що таке можна зробити, але на це мусять скластися причини і мусить бути застосована правильна процедура. На те, щоб скинути голову, якого вони самі вибирали, мусить бути скликаний відповідний форум. Але, на жаль, вони того не зробили. Три члени Контрольної Комісії зійшлися окремо, ствердили, що вони не хотять, щоб д-р Б. Футей був головою Контрольної Комісії, про це його не повідомили, але рішили, щоб Екзекутива дала повідомлення про це до преси. Якраз через нехтування статуту і Робертс Рулс оф Ордер повинна існувати в УНСоюзі під сучасну пору „Комісія за правопорядок в УНС". В останній каденції УНСоюз почав тратити дуже багато членів і, на його думку, це є абсолютно катастрофальний стан.

Михайлові Каркоцеві відповів, що в УНСоюзі під організаційним оглядом потрібно революції.

Кирилові Безковайному сказав, що він, як бандерівець, у більшості має приятелів між бандерівцями. Після XIII Конгресу УККА і після усіх тих статтей, що появлялися у „Свободі", які повністю були односторонні, він не був у силі переконати навіть своїх приятелів, щоб стали членами УНСоюзу. Доказом того, що він був добрим організатором, є його попередні здобутки, коли він приєднував по 10 чи більше членів аж до того часу, коли УНСоюз почав вмішуватися до українських внутрішніх політичних непорозумінь.

Відносно того, що „одинадцятка" повинна була вживати правильну процедуру сказав, що вона власне це робила. Цю справу до певної міри вияснив уже ред. З. Снилик, але не вповні. Коли члени Головного Уряду УНСоюзу створили таку „Комісію", то зразу вона заявила, що вишле свою заяву до „Свободи", а коли „Свобода" її не помістить, заява буде вислана до іншої преси. Те саме було і з другою заявою. Її поміщено в іншій пресі два місяці після того, коли була вислана до „Свободи", яка її не помістила.

Свої відповіді, у скороченні, д-р А. Лозинський переповів по-англійськи.

Інж. Дмитро Григорчук, представник Централі Українських Кооператив Америки, склав короткий привіт Конвенції УНСоюзу та побажав якнайкращих успіхів і Божого благословення для дальшої праці УНС.

Текля Мороз відповіла Я. Бурієві і Д. Заневичеві на їхні питання, які були однакові, що в минулій каденції вона ніде не їздила в організаційних справах. Це питання відносилося до її поїздки в 1977 році до Едмонтону, за яку вона не одержала дієти. Поїхала туди у зв'язку з виїздом на Захід багатьох молодих членів її Відділу, які переїхавши туди, хотіли згрошовити їхні грамоти. Щоб задержати їх при членстві, вона поїхала туди і зорганізувала для них Відділ. Цей Відділ напевно був би втримався, якщо був би там хтось на місці і мав нагляд над тим Відділом. Тому, що секретарка не цікавилась Відділом, члени посилали свої вкладки до неї, до Монтреалю. А коли вона хотіла передати їх до одного з едмонтонських Відділів, вони не хотіли на це погодитися і бажали належати тільки до її Відділу в Монтреалі. Тому вона їх наново прийняла і у той спосів задержала їх членами в УНСоюзі.

На питання, чому вона, бувши на Заході Канади, не відвідала тамошні Відділи, відповіла, що вона була там на дводенній конференції учителів, а не з рамени УНСоюзу. З огляду на її працю, вона не могла дозволити єобі залишитися там на довший час.

Інж. Анатолій Дорошенко сказав, що деякі делегати мали застереження до його звіту, зокрема до останнього параграфу, в якому він сказав, що треба, щоб делеґати 30-ої Конвенції прийняли відповідне рішення відносно 11-ти членів „Комісії правопорядку" в УНСоюзі. Він уважає, що ця комісія заснувалася проти статуту УНСоюзу. Коли б така комісія не була постала, він не писав би того у своєму звіті.

Ред. Зенон Снилик дав додаткову відповідь проф. І. Телюкові, що його статті під заголовком „А куди тепер", яку він надіслав до редакції „Свободи" зразу після XIII Конгресу, не поміщено у часописі після консультації з Екзекутивою. Стаття була повторенням його попередньо вже висловлених поглядів щодо відношення УНСоюзу до УККА.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНИХ КОНТРОЛЕРІВ

Отець Степан Біляк, відповідаючи д-рові І. Скальчукові, сказав, що він прийняв на себе обов'язок передати листа, якого одержав на зборах Округи Філядельфії, Екзекутиві УНСоюзу і він це виконав. Відносно того, що він не подав цифрової табелі прибутків і видатків адміністрації „Свободи" за останніх чотири роки сказав, що він уважав недоцільним це робити, бо ті таблиці були вже поміщені у звіті касира Уляни Дячук. Це було б повторенням.

Відносно книгарні „Свободи" — він не є задоволений з неї, але людина, яка кермує книгарнею, ніколи не могла дати йому відповіді на питання і тому він не міг зладити обширнішого звіту з тієї ділянки.

Підкреслив, що його звіти були чітко написані та що він кермувався тільки доброю волею і звітував згідно зі своєю совістю. Він уважає, що редактори працюють у визначених межах редакційної практики, чи — як можна б назвати — політики, що устійнюється постановами Конвенції УНСоюзу і рішеннями Екзекутивного Комітету. Головною відповідальністю редакторів є якість матеріялу і форма, у якій той матеріял появляється у „Свободі".

Д-р Микола Шпитко (489) запитався проф. Богдана Гнатюка, чи він брав участь у засіданні членів Контрольної Комісії, про що говорив д-р Б. Футей.

Д-р Богдан Гнатюк відповів, що ні, бо такого засідання, як йому відомо, не скликувано.

Проф. Іван Телюк на питання в справі невиплачених грамот і дивідент сказав, що одинокою розв'язкою в цій справі може бути зміна статуту.

Предсідник Конвенції перервав наради до год. 2-ої по пол.

СЕРЕДА, 26-го травня 1982 р.
ПОПОЛУДНЕВА СЕСІЯ — год. 2.15 по пол.

ПРОДОВЖЕННЯ ВІДПОВІДЕЙ У ДИСКУСІЇ

Предсідник Конвенції Л. Філь повідомив на вступі, що з огляду на те, що під час ранньої сесії не вичерпано всіх відповідей, голосування відбудеться аж після того, як усі скінчать відповідати. Теж сказав, що Виборча Комісія, перед тим, заки почне урядувати, буде заприсяжена.

Д-р Богдан Футей відповідав, за згодою делегатів, англійською мовою. На запит М. Цяпки в справі Контрольної Комісії сказав, що два члени Контрольної Комісії не підписали звіту Контрольної Комісії тому, бо згідно зі статутом Контрольна Комісія повинна давати звідомлення з перевірки діловодства УНСоюзу на Річних Нарадах і на Конвенціях. Піврічні звідомлення Контрольної Комісії є тільки виявом доброї волі членів Контрольної Комісії до членів УНСоюзу, щоб показати їм, що в установі все є в порядку. Таке звідомлення складається з двох частин — технічної і другої, яка є оглядом громадського життя і яку ролю відіграє УНСоюз в ньому. На те питання він відповів частинно, коли була порушена справа головування у Контрольній Комісії. Він також роздав делеґатам листа, якого написав до нього професійний парляментарист, до якого він вдався по пораду. В цьому листі згаданий парляментарист висловив свою опінію відносно тієї справи. Думає, що справа головування Контрольної Комісії була засадничою справою. Члени Контрольної Комісії старалися всіми способами наладнати цю справу і дійти до компромісу. Вони, крім мґр-а І. Геврика, годилися на те, щоб до звітування подати членів у поазбучному порядку, але мґр Геврик настоював на тому, щоб його прізвище було подане перше, як того, що очолює Контрольну Комісію.

В дальшому сказав, що у звідомленні, яке підписав мґр І. Геврик, як голова Контрольної Комісії, подано, що відсотки з фінансування дому УНС, тобто від суми 8 мільйонів долярів, виносять $385,000 і це було подано на сторінках „Свободи". На його думку, це не була правильна цифра і він не знає хто переводив контролю, бо коли від 8 мільйонів долярів УНСоюз одержує 4 відсотки, то сума відсотків повинна б виносити $320,000. Ще раз підкреслив, що всі намагання компромісу не довели до нічого, бо мґр І. Геврик увесь час настоював на тому, що він є головою Контрольної Комісії і все повинно бути зроблено згідно з його бажанням. Намагання до компромісу не довели до нічого, помимо того, що більшість членів Контрольної Комісії були готові на такий компроміс.

Почесному членові інж. Степанові Куропасеві відповів, що він звертався до професійного парляментариста за порадою в його справі тому, бо мимо його численних листів, якими він звертався до головного предсідника, включно з листом, в якому подав свій погляд на справу очолювання Контрольної Комісії, він не одержав ніякої відповіді. При цьому заявив, що головний предсідник був виявив добру волю і хотів, щоб цю справу наладнати. Тут він відчитав текст заяви, яку він був запропонував Головному Екзекутивному Комітетові з наміром наладнання справи.

Заява: „Екзекутивний Комітет УНСоюзу подає до відома членам, що прийняття до відома заяви трьох членів Контрольної Комісії УНСоюзу, в якій говориться, що мгр Іван Геврик перебраб обов'язки голови, не означає, що ми апробували цю заяву. Проти тієї заяви трьох членів Контрольної Комісії запротестував д-р Б. Футей, відкидаючи її як нелегальну і протистатутову. Д-р Б. Футей вважає, що він є головою Контрольної Комісії до часу найближчої Конвенції в травні цього року. Обидві заяви в згаданій справі будуть розглянені на найближчому засіданні Екзекутивного Комітету."

Після того головний предсідник потелефонував до нього і сказав, що ця заява була предметом дискусії на засіданні Екзекутиви і що члени Екзекутиви не хотіли згаданої заяви апробувати. Він звернувся до американського парляментариста тому, бо він, так само як адвокат, чи священик, подає свою чесну опінію. Він вважає, що всі внутрішні справи УНСоюзу повинні бути полагоджені тільки на терені УНСоюзу.

Д-рові М. Шпиткові відповів, що УНСоюз повинен конечно влаштовувати більше організаційно-секретарських курсів для секретарів Відділів. Д-рові Б. Гнатюкові відповів, що традиційне передконвенційне засідання членів Контрольної Комісії, яке він був скликав, не відбулося тому, бо мгр І. Геврик відмовився взяти в ньому участь. Кириловi Безкоровайному відповів, що з огляду на те, що УНСоюз є більше і більше професійною установою, контролери повинні бути кваліфіковані, тобто повинні б бути ознайомлені зі статистикою, фінансами, книговеденням, легальними аспектами і економією. Він дальше переконаний, що контролю в УНСоюзі вистачає переводити тільки раз у році, бо УНСоюз має контролю заприсяженого публічного рахівника, який переводить кожного року контролю. Також переводять контролю стейтові і федеральні контролери.

Іванові Лабі відповів, що на протязі 4-ох років він приєднав 27 нових членів. Д-рові Ярославові Білакові відповів, що він виконував свої обов'язки з думкою, щоб вони були на добро УНСоюзу і завжди про це звітував. Він ніколи не був засуджений Головним Екзекутивним Комітетом, ані ніколи не був формально оскаржений. Він не зробив нічого протизаконного — він діяв виключно для добра УНСоюзу, завданням якого є дбати про єдність і добро членів.

Відносно того, що М. Ольшанський і багато інших закидали йому, що він запитався головного предсідника про стан його здоров'я і чи може представити лікарське свідоцтво, що може проводити нарадами Головного Уряду, він не мав ніяких злих думок, що він був сказав особисто д-рові Флисові вже багато разів. Він, як головний контролер, має відповідальність перед членами. Згідно зі статутом УНСоюзу, коли головний предсідник не може виконувати наложених на нього обов'язків, тоді ті овоб'язки виконує заступник головного предсідника. Він перепрошує головного предсідника за цей нефортунний виступ, який може спричинив йому неприємності.

Мгр Іван Геврик відповів Я. Бурієві, що він не тільки в цьому році зорганізував понад 100 членів; в 1960 році з Богданом Зоричем на протязі 3-ох днів вони зорганізували 99 членів, у 1964 році він сам зорганізував 85 членів, у 1965 р. — 50 членів, наступного року 76 членів і т.д. Тому він вже 12 років є членом Клюбу Заслужених Союзовців. На протязі того часу він зорганізував більше членів, як деякі платні організатори.

На запит, скільки коштувала УНСоюзові його подорож до Едмонтону і Калгарі, відповів, що $293.81. При цьому зазначив, що він стратив 3 дні своєї заробітної праці, що виносило біля 250 долярів. Він робив це виключно для УНСоюзу.

Володимирові Яневу відповів, що Округа Вінніпегу, де простори між осідком Округи і поодинокими її Відділами вагаються між 200 до 600 миль, а може й більше, не мавши на поїздки відповідних фондів, відбуває свої збори кожних три роки, тобто тоді, коли відбувається Конгрес Українців Канади у Вінніпезі, де приїжджають делегати КУК, які заразом є членами Відділів Округи Вінніпегу. З того роду зборами не пов'язані ніякі видатки, які мав би покривати УНСоюз. В таких нарадах не раз і не двічі брав участь бувший головний предсідник Й. Лисогір, який був відпоручником УККА на Конгресі КУК.

Відносно ситуації, яка заіснувала в Контрольній Комісії УНСоюзу, повторив слова президента Америки Роналда Регена, який на юнійному з'їзді „карпентерів" у Чікаго сказав кореспондентам, що він не виступає проти Юнії, як такої, але проти працівників, які зламали присягу. Заявив, що саме він пропонував д-ра Б. Футея на голову Контрольної Комісії УНСоюзу, але коли він і ще один котролер зламали присягу відносно дбання і оборони доброго імени УНСоюзу, три інші члени Контрольної Комісії на своєму засіданні в дні 18-го вересня 1981 року підписали заяву, що обов'язки голови Контрольної Комісії виконуватиме дотеперішній заступник голови мгр І. Геврик. Д-р Б. Футей не хотів навіть слухати вияснення тих членів. Годину пізніше члени Контрольної Комісії відбули спільне засідання з Екзекутивним Комітетом УНСоюзу, на якому відчитали згадану заяву, що її підписали три контролери, та передали її головному предсідникові д-рові І. Флисові.

Д-рові А. Лозинському відповів, що коли члени Контрольної Комісії вибирають зпоміж себе голову комісії, то вони мають право теж його скинуть і вибрати іншого.

Відносно XIII Конгресу УККА сказав, що він, як канадський громадянин бажає українцям в Америці такого самого порозуміння і співпраці, яка існує в Канаді. Запропонував, щоб моттом Конвенції було: „в єдності сила народу".

Д-р Н. Олесницький подав повище слово в скороченні англійською мовою.

ВІДПОВІДІ ГОЛ. ЕКЗЕКУТИВНИХ УРЯДОВЦІВ

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОГО ОРГАНІЗАТОРА

Головний організатор Василь Оріховський відповів Миронові Сірому, що у секретарсько-організаційному курсі на Союзівці взяли участь 30 учасників — секретарів і організаторів.

Володимирові Яневу, на питання скільки він приєднав членів, сказав, що знаючи Янева вже 12 років, який на протязі того часу не приєднав ані одного члена, дивується, чому саме він поставив йому таке питання. Порадив йому переглянути звіт Організаційного Відділу, що є поміщений у книзі звітів — там подано, скільки він приєднав членів. В Рочестері він заснував два Відділи УНСоюзу.

Д-рові А. Лозинському відповів, що УНСоюз відбуває секретарські курси тоді, коли вони є дійсно потрібні, головно тоді, коли є нові секретарі і їх треба навчити, як провадити працю у Відділі, а теж організаційну працю.

Левові Боднарові відповів, що він майже кожного тижня є в роз'їздах і відвідує поодинокі Округи і Відділи.

Михайлові Сороці сказав, що треба відокремити його заслуги в організаційній ділянці від його дії, як члена „одинадцятки".

Тимкові Бутреєві відповів, що роблено всі можливі заходи, щоб підшукати секретаря для 344-го Відділу — того Відділу, що його заснував Т. Бутрей. Але заходи не увінчались успіхом і Відділ треба було розв'язати, а членів перенесено до сусідніх Відділів.

Августинові Рудникові відповів, що коли на Заході Америки знайдуться організатори, які приєднають стільки членів, що їм прислуговуватиме безплатний побут на Союзівці, то він покриє їм кошти дороги на Союзівку. На жаль, досі такого ще не було.

Відносно закидів деяких делеґатів про „катастрофальний" спад членів сказав, що українські еміґранти, які приїхали до Америки після Другої світової війни і які дуже підсилили членство УНСоюзу, вже постаріли, їхні грамоти дозріли і більшість з них вже є в такому віці, що не можуть поновно себе забезпечити. Він вірить, що напевно немає такого секретаря, який не хотів би приєднувати членіїв, але ситуація дуже невідрадна і членів важко здобути. Свої відповіді закінчив словами Івана Франка; "Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти одвіт".

Д-р Н. Олесницький переклав слова В. Оріховського на англійську мову.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОГО КАСИРА

Уляна Дячук, головний касир, відповіла проф. М. Цяпці, що УНСоюз уже від двох років має затвердженого публічного рахівника (сертифайт паблік акавнтера), бо деякі стейти вимагають від УНСоюзу такої перевірки. Крім того, що три роки, Забезпеченевий уряд стейту Ню Джерзі перевіряє всі книжки і майно УНСоюзу. У звітовому часі були дві такі перевірки, які тривали 6 до 8 місяців. Крім того, в минулій каденції були дві федеральні перевірки податкового уряду.

Василеві Ліщинецькому відповіла, що коли він перевіряв докладно зріст майна УНСоюзу, то повинен був завважити, що зменшування росту почалося ще з 1969 року, а це тому, що в 1949 році і в п'ятдесятих роках був великий наплив нової еміґрації і в тому часі найбільш популярними грамотами були грамоти 20-річного вивінування, які після 20 років треба було виплатити, що сталося саме в 1969 році. Тоді УНСоюз мусів виплатити членам великі суми грошей і тому, в пізніших роках, ріст майна не був такий, як був на початку.

Романові Крупці відповіла, що розходження між звітом головного касира і звітом Контрольної Комісії є тільки друкарською помилкою. Правильна сума є та, що є у звіті Контрольної Комісії.

Д-рові Юліянові Кулясові, який порушив справу „Обмеженого партнерства" („Лімітед партнершіп"), відповіла, що УНСоюз засягав інформації в тій справі та дальше є тим зацікавлений. Дім УНСоюзу приносив початково 3% доходу, а в останньому році приніс 4%. Тоді, коли УНСоюз плянував побудову будинку, ніхто не припускав, що відсоткова стопа від позичок буде така висока, як є тепер. У часі плянування були передбачені багато вищі відсотки від позички на домі УНС, як вони є тепер. Але чинші зростають і є вигляди, що відсотки з позички на дім зростуть. При тому підкреслила, що треба мати на увазі, що Головна Канцелярія і друкарня не платять чиншу за їхнє приміщення, ані не платять за світло й огрівання.

Відносно нарікань, що майно УНСоюзу приносить тільки 6,8 відсотків доходу, сказала, що то не є дійсний зворот від усіх інвестицій УНСоюзу, з яких деякі не приносять ніяких відсотків. Треба застановитися над справою, чи УНСоюз хоче дістати більші відсотки, чи погоджується мати менші відсотки, але при тому давати своїм членам полегші, як приміром на гіпотечних позичках, за побут на Союзівці, на вдержання видавництва „Свобода". Гіпотечні позички УНСоюз дає своїм членам на ½% нище, як не-членам, а українським організаціям на 1% нище. Крім того, УНСоюз має багато бондів, які були закуплені ще в 1930 і 1940-их роках і які приносять 3 і ⅞ та 4 і ⅛ відсотків. Вони постійно дозрівають і їх вимінюється. Зчасом вони приноситимуть вищі відсотки. УНСоюз дістає відсотки від бондів, від гіпотечних позичок і від позичок на підклад членських грамот, які є дуже мінімальні. Прибутку не приносить ані друкарня, ані „Союзівка", ані електронні машини. Правдива відсоткова стопа є 8,14%, але через те, що згадане майно УНСоюзу не приносить відсотків, відсоткова стопа обнижується до 6,8%.

Якові Бурієві, який питався, скільки виносять кошти подорожі мґра І. Геврика і В. Оріховського по Західній Канаді, сказала, що виносять біля 750 долярів за них обох.

Володимирові Яневу на його питання в справі В. Данка відповіла, що йому заплачено $17,000 і додатково $2,000 за кошти подорожі. Він працював в УНСоюзі 10 місяців.

Іванові Винникові на його питання, чому зменшено видавання боргових зобов'язань, сказала, що від часу, коли УНСоюз випустив боргові зобов'язання, фінансова ситуація в країні змінилася. В тому часі, коли випущено боргові зобов'язання, УНСоюз платив 8%, а банки платили максімум 6%. В часі, коли вони дозріли, відсоткова стопа дуже піднеслася. УНСоюз початково не підносив відсоткової стопи, а тепер базує її на такій самій стопі, як платять банки за 30-місячні банкові цертифікати. Висоту відсотків усталюється 30 днів перед їх виплачуванням. Вона старалася переконувати всіх тих, які позичили УНСоюзові поважнішу суму грошей, щоб вони залишили їх в УНСоюзі, але більшість з них мала свої причини і гроші відтягнула. УНСоюз, як братська установа, стояв на тому становищі, що коли комусь його гроші потрібні, він їх йому віддає.

Кирилові Безкоровайному відповіла, що УНСоюз не може інвестувати в комерційних паперах.

Тимкові Бутрієві відповіла на питання, яке було спрямоване до В. Оріховського, що з огляду на те, що померла секретарка 344-го Відділу, пок. Олександра Яворська, а її дочка не хотіла провадити секретарства, і не можна було підшукати секретаря для Відділу, Відділ розв'язано, а членів перенесено до інших Відділів.

Признала, що потрібно перевести модернізацію діловодства УНСоюзу.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ

Володимир Сохан, головний секретар, почав свої відповіді заввагою, що з одної сторони він радіє, що до нього було звернено мало питань, але з другого боку шкода йому, що не має змоги дещо розказати, хоча б навіть те, що деякі відповіді вимагали б, щоб він дав до них вияснення.

Відповідаючи Василеві Ліщинецькому на його завваґу, що 121-ий Відділ у Ром, Н.Й., втратив 45% свого членства, а теж, що в УНСоюзі є 22 Відділи, які нараховують менше, як 10 членів, сказав, що 121-ий Відділ мав дуже доброго секретаря в особі пок. Йосифа Кобіто, який згинув у автомобілевому випадку, і тепер немає нікого такого, щоб міг допильнувати Відділ. Через те є такі великі втрати в членах. Пошукування за секретарем для цього Відділу ще не увінчались успіхом — вірить, що однак дасться знайти для цього Відділу доброго секретаря. В дальшому вияснив, що статутові постанови УНСоюзу дозволяють Екзекутивному Комітетові розв'язувати, чи об'єднувати Відділи, коли число членів Відділу впаде нище 15 осіб. Але, коли взяти до уваги, що того роду Відділи є в місцевостях, де немає більше Відділів, або є при одній чи другій парафії, які не получаться, або члени одного чи другого Відділу є односельчани, чи навіть одна родина, і вони боряться за те, щоб їх не ліквідувати — то Екзекутивний Комітет не наполягає на тому, бо члени можуть залишити УНСоюз.

Ствердив, що Я. Бурієві частинно вже відповіли головний касир Уляна Дячук і головний контролер мгр Іван Геврик. Від себе додав, що мгр І. Геврик зорганізував у минулому році 148 нових членів — в тому числі було 29 членів забезпечених льотерійними грамотами.

Іван Винник слушно звернув увагу на те, що делеґати одержали книги звітів аж на Конвенції. Повторив те, що вже сказав на початку Конвенції, що всі члени Головного Уряду мали віддати свої звіти до Головної Канцелярії до 31-го березня 1982 року. Згаданого реченця дотрималися 8 або 9 головних урядовців. Деякі звіти прийшли ще в перших днях травня 1982 року, а останній звіт прийшов так пізно, що не міг уже бути поміщений в книжці звітів. У статуті УНСоюзу немає такої постанови, що головний урядовець мусить прислати свій звіт наперід, щоб його видрукувати в книжці звітів. Цей звичай впроваджено для вигоди делеґатів, а теж головних урядовців, але Головний Екзекутивний Комітет не може нікого з головних урядовців примусити до того, щоб вони присилали свої звіти в означеному реченці, ані не може нікого з них покарати за невиконання цього. Головний урядовець може прийти на Конвенцію і щойно тут прочитати свій звіт.

Інж. Михайлові Ничеві, який заторкнув справу спадку членів і старався допомогти Екзекутивному Комітетові вияснити причини цих втрат, сказав, що втрати в членах є зумовлені різними факторами. В останніх роках було багато втрат з причини передчасно згрошевлених грамот — в останньому році їх було 1,136. Це не має нічого спільного з внутрішніми непорозуміннями, які існують на терені УНСоюзу, бо 95% власників цих передчасно згрошевлених грамот це молоді люди, яких записали до УНСоюзу діди, чи батьки, і коли ті повмирали, то ці молоді люди не хотять самі платити за це забезпечення і згрошевлюють його. Сподівані втрати в членах виносять кожного року біля 4,000. На це складаються виплати грошевих зворотів, виплати вкладок по 20 роках і посмертні виплати. Це число дійсних втрат відповідає числові сподіваних (передбачених) втрат. Щоб мати дійсний образ, слід звернути увагу на статистичні дані. Втрати в активних членах почалися з 1966 року. Коли йдеться про втрати в загальному числі членів, то ті втрати почалися в 1970 році. Відносно тут сказаного, що УНСоюз не зростає в членах, кожний знає, що ті самі проблеми мають церкви, молодечі організації, школи українознавства, українські народні доми й інші установи. Це є доказом, що це є загальна проблема, яку треба б в якийсь спосіб розв'язати. УНСоюз, який розпоряджає фінансами, міг би розв'язати ту проблему скоріше і легше, як хто інший, коли б це була тільки справа видатку, але проблема не тільки в грошах. УНСоюз шукає до праці відданих людей — на місце тих секретарів-союзовців, які померли, а теж для допомоги старшим секретарям, щоб при допомозі нових молодих сил розбудовувати УНСоюз і вести його до постійного розвитку.

ВІДПОВІДІ ГОЛ. ДИРЕКТОРА ДЛЯ КАНАДИ

Сенатор Павло Юзик, головний директор для Канади заявив, що він хоче заощадити час і тому говоритиме тільки по-англійськи. На спрямовані до нього два питання Ярослави Зорич, а то перше в справі стипендій, сказав, що він був членом Стипендійної Комісії і мусить ствердити, що майже кожний аплікант на стипендію з Канади — одержав стипендію. Але, на жаль, в Канаді було багато Відділів, які взагалі не післали ані одної аплікації на стипендію для своїх членів-студентів. При тому подав п'ять точок, на підставі яких Стипендійна Комісія приділює стипендії, а то: потреба (приходи батьків), активна участь апліканта у житті громади, шкільні оцінки, рід студій, які вибрав аплікант, і чи аплікант прийнятий до школи, щоб можна туди вислати гроші.

В дальшому порушив справу Канцелярії і Ради Директорів УНСоюзу в Канаді. Канада це друга самостійна держава і там УНСоюз розвинувся в цілком інший спосіб, як в Америці. В Канаді треба апелювати до організацій і церков, щоб пропаґували УНСоюз. В Канаді є тільки одна Канцелярія УНСоюзу — в Торонто, якою завідує Богдан Зорич. УНСоюз, як найбільша українська братська організація в Канаді, зареєстрований як чужа заграничма організація. На його думку, коли в Канаді буде Рада Директорів УНСоюзу, то тоді можна буде направити цю ситуацію і бути філією УНСоюзу в Канаді. Це дуже важлива справа, бо приходи УНСоюзу в Канаді дуже поважні, що можна легко ствердити із звіту головного касира. Отже влаштування Канадської Канцелярії в повному значенні того слова не коштуватиме УНСоюзові нічого, бо гроші можуть бути зужиті з канадських приходів. В Канаді дуже важко дістати постійного організатора, бо ніхто не хоче підлягати американській Головній Канцелярії і бути платним з Америки. З огляду на те, він піддержує дальше запропоновану ним резолюцію, щоб УНСоюз у Канаді мав своє власне банкове конто і міг ним розпоряджати в той спосіб, щоб сам міг оплачувати молодих організаторів, які приєднували б членів до канадських Відділів УНСоюзу.

ВІДПОВІДІ ЗАСТУПНИКА ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА

Д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника, відповів Левові Боднарові, що причиною того, що він рідко бачить його в Чікаґо, є те, що Л. Боднар перейшов до іншої церкви, їздить на сумівську оселю, а він їздить на Равнд Лейк, він признає Комітет за Правопорядок в УККА, а Л. Боднар його не признає, він бере участь у засіданнях Окружного Комітету УНСоюзу, а Л. Боднар не бере участи. Порадив, щоб Л. Боднар почав брати участь у засіданнях Окружного Комітету УНСоюзу, то тоді вони обидва зустрічатимуться частіше.

Відповідаючи д-рові Богданові Шебунчакові на його питання в справі непорозуміння в Чікаґській Окрузі сказав, що слухаючи вже три рази вияснень М. Сороки прийшов до переконання, що М. Сорока і він були на двох різних окружних нарадах, бо неможливим є бути разом на тому самому засіданні і дійти до тих заключень, до яких дійшов і про них говорив М. Сорока. Тому він рішив розказати про засідання, в якому він взяв участь. Це були річні наради Окружного Комітету УНСоюзу в Чікаґо. В цих нарадах взяли участь представники 18 Відділів. Звичайно в таких нарадах беруть участь і голосують відділові урядовці, конвенційні делеґати і головні урядовці. На згаданих нарадах можна було побачити людей, які ніколи перед тим не брали участи в таких нарадах, які не є активні ані в Союзі, ані взагалі їх не видно ніде в житті місцевої української громади. При вході на залю нарад була листа присутніх, де вписувалися всі, що прийшли на наради. Перед вибором Управи Окружного Комітету він і ще інші попросили, що хотять бачити листу присутніх, щоб знати хто є представниками поодиноких Відділів. Але листа присутніх зникла і вони її не побачили, а В. Сенчишак, який проводив тими нарадами, заявив, що голосувати можуть усі присутні. Головні радні, які брали участь в нарадах, заявили, що це не є згідне з існуючим правильником Округ, але В. Сенчишак не хотів прийняти цього до відома. Подано дві листи кандидатів до Управи Окружного Комітету. На одній листі Управу очолював М. Сорока, а на другій Михайло Ольшанський. Переведено голосування, яке у висліді дало 23 за і 27 проти. Предсідник зборів В. Сенчишак проголосив, що листа, яка одержала 23 голоси і на якій Окружну Управу очолював М. Сорока, виграла. З огляду на такий оборот справи, він уважав, що наради є нелегальні. Він це проголосив і вийшов з нарад, а з ним вийшли теж головний радний Анатолій Дорошенко, головна радна Гелен Олек і представники 13-ох Відділів, залишаючи на залі нарад представників 5-ох Відділів. Тоді був внесений протест до Головного Екзекутивного Комітету, який зарядив другі збори Округи. Опісля М. Сорока вніс протест до Головного Уряду УНСоюзу, який передав цю справу до розгляду Головній Контрольній Комісії. Контрольна Комісія винесла рішення, яке було однозгідне з рішенням Головного Екзекутивного Комітету. У міжчасі, тобто поки Головний Екзекутивний Комітет виніс рішення, з конта Окружного Комітету в „Самопомочі", яке виносило суму $600.00, відтягнено суму $500.00. Головний Екзекутивний Комітет, який визнає Окружну Управу на терені Чікаґа, яку очолює Михайло Ольшанський, зажадав листом, щоб гроші повернути на конто Округи, як теж передати всі документи — протоколи і прапор Округи. Як йому відомо, дотепер це не сталося.

В дальшому сказав, що члени Головного Уряду УНС на своєму першому засіданні у вересні 1978 року одноголосно ствердили, що найважливішою проблемою УНСоюзу є його членство. Створено Реорганізаційну Комісію, яка мала на меті розглянути проблеми, пов'язані з приєднуванням членів та постаратися знайти розв'язку тих проблем. Згадана Комісія відбула 5 засідань і намітила цілий ряд плянів, які мали допомогти в організаційних справах. На першому річному засіданні Головного Уряду показалося, що настрої членів Головного Уряду цілком змінилися. То був час, коли большевики випустили до Америки Валентина Мороза і коли почалися зв'язані з цим нові проблеми. Коли Білий Дім передав Валентина Мороза під опіку УНСоюзу, деякі члени Головного Уряду вважали, що УНСоюз є некомпетентний опікуватися М. Морозом і жадали, щоб він пішов під опіку УККА, що й сталося, і всі знають, як ці справи дальше виглядали і який прийняли оборот. Валентин Мороз — людина, яка могла говорити у вільному світі голосно про Україну, сьогодні є цілком неефективна. Це засідання відкрило йому очі. Всі спроби наладнати єдність в громаді були даремні. В тому часі УНСоюз влаштував у Вашінґтоні День, присвячений людським правам. Це була дуже успішна подія, яка притягнула понад 30 сенаторів і біля 45 репрезентантів та яка дала багато для української громади. І зразу почалося в деяких кругах говорення, що цього роду діяльність не входить в засяг праці і компетенцій УНСоюзу, який повинен ограничитися виключно до забезпеченевої діяльности і т.п. Ці справи належать до УККА. УНСоюз погодився з тим і від того часу ніхто більше вже не влаштував Дня, присвяченого обороні людських прав.

Усі знають, які були і дальше існують наслідки XIII Конґресу УККА. Так звана „одинадцятка" не обстоювала інтересів УНСоюзу, але заступала інтереси політичного угрупування, до якого члени „одинадцятки" були і є льояльні. Тим самим вони показали свою нельояльність до установи, якій вони цю льояльність присягали. Це непотрібне українській громаді непорозуміння дальше існує і поглиблюється. Ці громадські неполадки перенеслися і на УНСоюз, доказом чого є його „одинадцятка". УНСоюз є побудований на двох дуже важливих засадах — братерство і взаємне довір'я. Коли члени Головного Уряду не будуть один одному довір'яти, то УНСоюз буде дуже слабою організацією.

На питання Я. Білака, що треба б зробити в наступних роках, щоб привернути УНСоюзові його провідну ролю в українській громаді, сказав, що Головний Екзекутивний Комітет, маючи це на увазі, заанґажував спеціяліста в забезпеченевих справах братських союзів Джеймса Балу, який декілька місяців студіював проблеми УНСоюзу, зладив 180-сторінкове звідомлення, що включає 41 пораду і рекомендацію з поясненнями, що треба зробити. На останньому засіданні Головного Уряду розглянено ці рекомендації і визначено їхній пріоритет. Члени Головного Уряду визначили п'ять перших, а саме:

1. Анґажувати до праці секретарів у віці між 21-40 років.
2. Змодернізувати пропаґандивні матеріяли.
3. Влаштовувати постійні курси для секретарів.
4. Встановити пост крайового директора продажу забезпечення.
5. Влаштовувати вишкільні курси для продавців забезпечення.

Кінчаючи своє слово д-р М. Куропась висловив надію, що наслідки XIII Конґресу УККА минуться і що УНСоюз знову буде діяти і розвиватися так, як перед Конґресом.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА

Д-р Іван О. Флис, головний предсідник, на вступі сказав, що ще не знає, якою мовою буде говорити, бо коли зденервується, то говорить і по-українськи і по-англійськи. Одне, що він навчився на протязі того часу, від коли його обрано на предсідника УНСоюзу, це мати терпеливість. Пост, який він занимає в УНСоюзі, вимагає терпеливости.

Відносно всіх статтей, де було написано, який недобрий є Флис, як неґативно він працює для громади, для єдности в ній, для української справи і т.д. і т.д., він катеґорично заявив, що він ніколи не працював на некористь української громади, чи будь-чого іншого — він працював тільки для добра Українського Народного Союзу. І саме тоді, заступаючись за інтереси УНСоюзу, він наступив на пальці деяких людей. Він мусить заступатися за справи УНСоюзу, хоча б тому, що установа платить йому за це. Він приобіцяв заступатися за добро справ УНСоюзу і буде це робити так довго, як довго сили йому на це дозволять. Деякі різно називали його, починаючи від комуніста, а кінчаючи на поплентачеві, але він [illegible] „бед" і виконував свою працю найкраще, як міг [illegible]

Іванові Винникові, на твердження, що УНСоюз виказує тепер на два мільйони менше позичок, як у часі, коли І. Винник був контролером УНСоюзу, відповів, що це сталося, як і сам І. Винник це знає, з причини економічної ситуації, яка в тому часі існувала і далі існує, а не з вини УНСоюзу. Тільки завдяки стараннням головного касира Уляни Дячук, яка посвятила багато часу на телефонічні розмови з тими людьми, які позичили свої гроші на боргові зобов'язання і хотіли їх відтягнути, щоб переконати їх, щоб вони цього не робили. Корпорація Дому УНС платить їм усім 14% за їхні позички, помимо того, що на боргових зобов'язаннях УНСоюз зобов'язався платити 8%. УНСоюз робить це тому, бо він є братською установою і не хоче допустити до того, щоб члени, які фінансово допомогли УНСоюзові, потерпіли на тому. В минулому році УНСоюз платив позичковцям 12%, але коли на ринку відсотки підійшли до 14%, УНСоюз почав теж так платити своїм позичковцям.

Кирилові Безкоровайному, на його питання відносно того, чому поведінка і настанова Народної Помочі є спрямована проти УНСоюзу, сказав, що по відповідь на це питання треба б звернутися до Леоніда Полтави, який редагує офіціоз Народної Помочі „Українське Народне Слово" і який пише для п. Мазура. І вони пишуть і друкують про УНСоюз усе те, що вони хотять.

У відповідь Василеві Шарванові, на його питання, чому УНСоюз вмішується до політики, висловив своє здивування, де В. Шарван був увесь той час, бо УНСоюз є в політиці вже майже 90 років. Дивно йому теж, чому В. Шарван не нарікав на це під час 29-ої Конвенції. Коли заглянути до історії УНСоюзу, то виразно видно, що УНСоюз робить тепер все те, що робив на протязі свого майже дев'ятдесятилітнього існування. В політику вмішувався і вмішується там, де було і є потрібно заступатися за українські справи, навіть за справи українського націоналізму, а не тільки заступатися за справи членів УНСоюзу і самого УНСоюзу. УНСоюз ніколи від того роду політики не відступить, хіба делегати вибрали б того роду уряд, який буде за тим, щоб УНСоюз був тільки сам для себе і робив тільки те, що буде йому сказано, а не те, що є найкращим робити для нього.

У дальшому повідомив, що на залю ввійшов гість, який незабаром промовить до делегатів. Гість прийшов саме тоді, коли він хоче відповісти на питання в справі злуки двох союзів — Українського Народного Союзу й Українського Братського Союзу. Ця злука не може бути переведена скоріше, як за чотири роки, хіба скликати спеціяльну Конвенцію, яка коштувала б щонайменше чверть мільйона долярів. На бажання, яке вислови Йосиф Лисогір, щоб ця злука була завершена протягом шістьох місяців, сказав, що в стейті Ню Джерзі є забезпеченеве право, яке зобов'язує УНСоюз листовно повідомити кожного члена 60 днів перед такою злукою. Стейт Пенсильвенія не має такої вимоги. Про цю вимогу стейту Ню Джерзі були поінформовані члени Екзекутиви коротко перед Конвенцією, коли вони особисто зустрілися з забезпеченевими властями. Після цього Екзекутива УНСоюзу обговорила ці справи з Екзекутивою УБСоюзу. Вже було запізно, щоб таку злуку переводити тепер. Але обидва Союзи погодилися підписати прелімінарний контракт злуки, на підставі якого і один і другий Союз може вийти з цієї злуки. Якщо до чотирьох років УНСоюз не вийде з цієї злуки, то до того часу, або скоріше, коли буде скликана надзвичайна Конвенція і коли буде згода УБСоюзу, така злука наступить. Перевести злуку на протязі 6-ох місяців є фізично неможливо. УНСоюз і УБСоюз мають різні невикінчені справи, якими не може одна установа турбувати другу.

На твердження деяких делегатів, що І. Флис вийшов з Конгресу УККА, поламав усі правила і розбив Конгрес, сказав, що він був одним з 8 делегатів Головного Уряду УНСоюзу. На Конгресі були також присутні інші члени Головного Уряду УНС, але вони були делегатами від інших організацій. І якщо виринуло питання, чому він не порозумівався з цими членами, то його обов'язком було порозуміватися і радитися тільки з тими членами, які були делегатами Головного Уряду УНСоюзу й обов'язком яких було захищати там права і привілеї УНСоюзу. Особам, які твердять, що він розбив Конгрес, порадив, щоб читали ще іншу пресу, крім тієї, яку вони читають постійно. Бо коли людина читає тільки одну газету, то починає вірити тільки в те, що та газета пише — правду, чи неправду, і не має повного образу подій. Він не розбив Конгресу і не мав інтенцій його розбити. Він не вірить, що він має таку силу і такі впливи, щоб міг його розбити.

На питання Мирона Сірого, як можна погодити два протилежні твердження УНСоюзу, що Михайло Сорока є будівничим УНСоюзу, а рівночасно казати, що він його руйнує, висилаючи йому признання за те, що зорганізував понад 10 членів, а заразом висилаючи йому догану за те, що він розбив Чікаґську Округу, сказав, що це є реальна дійсність. М. Сорока зорганізував понад 10 членів і за те треба йому погратулювати, але рівночасно він підписав разом з іншими членами Головного Уряду дві заяви комітету „одинадцятки" і тим самим він розбиває УНСоюз. М. Сорока не може говорити, що він за ті статті не відповідає, бо вони були написані в його імені і в імені десятьох інших членів Головного Уряду. На твердження М. Сірого, що головний предсідник вийшов з Конгресу, сказав, що не тільки він вийшов, а теж 27 порахованих організацій вийшли. Він не вийшов з Конґресу в своєму імені, він вийшов, щоб показати громаді, що УНСоюз не можна попихати на всі боки і як хто хоче, бо УНСоюз є поважною установою і ніхто не може децидувати будучности української громади без УНСоюзу.

Погратулював і подякував М. Каркоцеві за те, що він одинокий порушив справу української молоді.

В дальшому сказав, що Аскольд Лозинський заявив, що він особисто вислав до „Свободи" одну і другу заяву 11 членів „Комітету за правопорядок в УНС", щоб їх помістити. Ці заяви були написані проти членів Екзекутивного Комітету УНСоюзу, бо їм приписувано різні провини, але Екзекутива не одержала по сьогоднішній день копій цих заяв. Заяви-обвинувачення появилися в інших часописах і звернули на себе увагу Екзекутиви. Те, що Екзекутива одержала копію обох заяв від ред. Зенона Снилика, не можна брати до уваги — Екзекутива ніколи не одержала їх безпосередньо від т.зв. Комітету.

Д-рові Іванові Скальчукові, на його зажалення, що у „Свободі" не поміщено звідомлення про відбуті збори 430-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії й ухвал, які ті збори винесли, відповів, що в тих звідомленнях були поміщені всякі справи — внутрішні і зовнішні — такі, які хотіли порушити деякі члени Відділу, але там не було ніякого звідомлення з праці Відділу. Там були різні політичні резолюції, що не мали нічого спільного з УНСоюзом. УНСоюз ніколи не зобов'язався друкувати того роду звідомлення. У „Свободі" поміщується такі звідомлення, які можуть бути цікаві для членів інших Відділів, і коли вони можуть з цього скористати. Із звідомлень, які написав д-р І. Скальчук, важко збагнуть в якому намірі вони були написані.

[illegible] Снігуровичу, що XIII Конгрес був переведений згідно з вимогами Робертс Рулс оф Ордер, сказав, що з такого твердження виходило б, що д-р Снігурович знає їх докладно. Запитався, чи д-р Снігурович знає, які є, згідно з Робертс Рулс оф Ордер, обов'язки парляментариста — його обов'язком є тихо сидіти, хіба, що будуть до нього спрямовані питання. Д-р М. Снігурович читає ці „рулс", але інтерпретує їх так, як йому вигідно.

На твердження Михайла Карачевського, що в Чікаґо є дві Округи, заявив, що Екзекутива УНСоюзу знає про існування тільки одної Округи. УНСоюз не буде починати практикувати те, що УККА, який в деяких місцевостях має по два Відділи. До цього Екзекутива УНСоюзу не допустить і прийняла до відома існування тільки одної ОКруги. Він годиться з тим, що в Чікаґо повинна запанувати згода і справа Округ повинна бути наладнана зразу після того, коли буде обраний новий уряд УНСоюзу. Але, щоб можна було з обома сторонами говорити, треба, щоб вони охололи. Коли заіснував цей двоподіл, він, гол. предсідник, лежав хворий у шпиталі, але тепер, після Конвенції, новообрана Екзекутива УНС мусить цю праву наладнати, бо такий двоподіл приносить шкоду Союзові і до цього не можна допустити.

Правдою є, що „Свобода" не поміщує ніяких звідомлень про другу Округу, а це тому, що Екзекутива другої Округи не признає.

Михайлові Шпонтакові у справі платних оголошень УККА, що їх не хотіла помістити „Свобода", відповів, що давніше УККА мав привілей в УНСоюзі, а тим самим у „Свободі", і платив за оголошення тільки частину того, що інші платять. УНСоюз вважав УККА за свою установу і не хотів заробляти на ньому грошей. А тепер, коли приятелі УККА розправляються на сторінках своєї преси з УНСоюзом і нападають на нього, ніхто не може вимагати, щоб „Свобода" поміщувала оголошення УККА.

Д-рові Юліянові Кулясові, на його закиди, що в УНСоюзі є поділ на бандерівців і мельниківців, сказав, що це є дуже неважне, бо коли Господь Бог поклине до себе старшу ґенерацію українців, яка саме тут, на Конвенції, є заступлена, то з нею покличе теж усі партії.

Мирославові Кальбі на його твердження, що не пригадує, щоб він будь-коли закидав головному предсідникові ламання статуту, сказав, щоб він прочитав заяви т.зв. „одинадцятки" — там є все написане і М. Кальба ті заяви підписував. На поради М. Кальби, щоб УНСоюз повернувся до безпартійної політики, а не опридільовав себе до одної чи другої партії, сказав, що УНСоюз ніколи до ніякої партії не належав, тож і не може виходити. Екзекутива УНСоюзу належить до Українського Народного Союзу і він дякує всім делеґатам, що вони є його членами.

Миколі Хоманчукові, який дуже скромно і невинно сказав, що йому не подобаються безпідставні обвинувачення у „Свободі", сказав, що „Свобода" сама не видумує того, що пише. Попросив, щоб М. Хоманчук вказав, котра з тих статтей є безпідставна і не відповідає усім фактам. Усі статті є ґрунтовно обдумані і на потребу і вимогу часу.

Романові Куропасеві, який мотивував непорозуміння в УНСоюзі тим, що, мовляв, це є все фальшива гордість, сказав, що тут немає нічого фальшивого — на часі є потреба на нашу організацію і на її працю. При цьому висловив своє здивування, що деякі головні урядовці здавали свої звіти англійською мовою — він не сподівався і не знав, що вони володіють англійською мовою, бо беручи до уваги річні наради Головного Уряду, то вони заборонили там вживати англійську мову і вимагали, щоб говорити тільки по-українськи.

Євгена Репету, який на протязі вісім років розпинається за долю УНСоюзу і постійно уболіває над спадом членів, запитався, скільки за той час він зорганізував членів, бо коли він скаже правду, то делеґати можуть запитатися його, що він робить в Головному Уряді УНСоюзу.

Відносно постійної втрати в членах сказав, що ті делегати, які були на 29-ій Конвенції, повинні пригадувати собі, що він говорив про втрату членів ще тоді. Коли після Другої світової війни до Америки прийшла нова еміґрація, членство УНСоюзу зростало тисячами кожного року. Але це скінчилося і союзовий віз, який повною парою їхав вгору, почав з 1964 року їхати вниз. Тепер цей спадок членства починає прибирати на скорости і буде дуже важко цей річний спадок членів спинити. Криза спадку членства не почалася чотири роки тому, як деякі делеґати і члени Головного Уряду говорять, бо це не є правда. Спадок членства почався ще в 1964 році.

Василеві Дідюкові, який послуговується такою самою, як він, термінологією „браття і сестри", сказав те саме, що спадок членства почався в 1964 році.

Д-рові Богданові Футеєві відповів, що коли б він був такий лагідний на протязі останніх років, як є під час цієї Конвенції, то не було б тієї кризи, яка заіснувала. Та, на жаль, д-р Футей цікавився іншими справами, а не департаментами, які він мав контролювати. На доказ того сказав, що одного разу д-р Б. Футей зайшов до його канцелярії і сказав, що хоче переглянути листування з ред. Володимиром Косиком. Редакторові В. Косикові УНСоюз був заплатив кошти дороги з Парижу до Америки і зповоротом, але на працю у „Свободі" його не прийнято з огляду на те, що, на думку Екзекутиви, він не підходив до складу редакції „Свободи". Саме це вказує, що д-р Футей цікавився іншими справами — справами політики, а не справами УНСоюзу і його добром.

В тому місці д-р Б. Футей запротестував, що справа ред. В. Косика вже давно була полагоджена і тут не повинно бути мови про ці справи, а теж ніхто не ставив у тій справі питання. Головний предсідник д-р Флис заяви, що сказаного не можна вже завернути. Треба було, щоб д-р Футей був його попередив, щоб він не порушував тут тієї справи.

У дальшому головний предсідник висловив своє здивування, що так широко інтерпретовано слова, які він сказав до інж. М. Кальби в справі ламання статуту. Вияснив, що тоді, коли головний урядовець не приєднує нових членів, він ломить статут. Цих слів вхопилася деяка преса і писала, що він потвердив, що ломить статут. Сказав, що коли він говорить, то не в своєму імені, а в імені цілої Екзекутиви. І коли цих слів вчіпилася деяка преса, то вона друкувала це в імені тих, які ці статті писали. Він особисто ніколи статут не ламав, а якщо таке було, то завданням інж. М. Кальби і всіх інших урядовців УНСоюзу було викинути його з праці в УНСоюзі.

На твердження д-ра А. Лозинського, що непорозуміння в УККА є вислідом тертя і непорозуміння між двома політичними партіями, відповів, що він з цим твердженням не погоджується, бо партії можуть сваритися між собою, але до цього не можуть вмішувати УНСоюзу. Він ніколи не говорив д-рові Лозинському, що „Свобода" не буде друкувати статтей зуґрупування А. Лозинського. На всі дальші закиди д-ра А. Лозинського відносно розбиття громади, поставив питання — хто саме був тим, що розбив і роз'єднав громаду? Ствердив, що під цю пору УККА не є організацією організацій — він такою організацією був колись. УККА може знову бути такою організацією, але тільки тоді, коли всі права тих організацій, які вийшли тепер з УККА, будуть їм привернені і респектовані. Переговори з УККА, на яких був присутній д-р Лозинський до нічого не довели, бо представники УККА не поступили ані одного пункту і хотіли компромісу на тих умовах, які вони подали.

Відносно пропозиції Є. Репети, щоб Конвенція вибрала директорів, які між собою виберуть уряд, сказав, що того роду спосіб добре є практикувати у приватному підприємстві, а не в такій установі, як УНСоюз. Першусього, треба б змінити статут, а щоб його в той спосів змінити, то на те треба щонайменше 50 років.

На питання д-ра А. Лозинського, чому не скликано спеціяльного засідання Головного Уряду, коли його вимагали листовно деякі члени Головного Уряду, відповів, що в статуті є така точка, яка звучить, що головний предсідник „може" скликати спеціяльне засідання. „Може" означає, що він може скликати, але не мусить. Запитався присутніх, чи вони не вважають, що таке засідання було б витратою грошей, бо ж згори було відомо, що 11 членів голосували б за приверненням до УККА, а 15 голосували б проти того. В цій справі була резолюція Головного Екзекутивного Комітету і по сьогоднішний день УНСоюз не стратив через неї ані одного цента.

Відносно питання, чому УНСоюз брав участь у Комітеті за Правопорядок в УККА, сказав, що УНСоюз брав активну участь, як і УБСоюз тому, що його обов'язком є допомогти привернути згоду в українській громаді. Цей обов'язок не є сьогоднішній, але майже 90-літній. Український Народний Союз завжди боронив і заступався за права української громади. Це не вперше УНСоюз вийшов з центральної репрезентації — це було сталося під час Першої світової війни. Членство УНСоюзу в УККА є потрібне і корисне, але лише тоді, коли громада одобрить там членство УНСоюзу і признає, що УНСоюз є там на те, щоб боронити громадських прав тієї організації. Але УНСоюз не буде належати там тільки тому, що там належать інші організації. УНСоюз повернеться до УККА тоді, коли УККА буде дійсно репрезентацією усіх українських організацій.

Те, що д-р А. Лозинський говорив, що „одинадцятка" погодиться на те, щоб УНСоюз не входив до УККА, коли не входитиме до Комітету за Правопорядок в УККА, є для нього цілком нове і він цього ніколи раніше не чув. Того роду справа належить до децизії Головного Екзекутивного Комітету, а опісля Головного Уряду, а не самого предсідника. Головний Уряд представляє цю справу Конвенції і Конвенція або апробує становище Екзекутиви, або дасть їй „вотум недовір'я" і не перевибере її на нову каденцію.

Д-рові Б. Футеєві, який передав справу свого головства в Контрольній Комісії УНС до розгляду професійному парляментаристові, сказав, що кожний професійний парляментарист полагодить справу свого клієнта так, як клієнт хоче. Дуже часто два парляментаристи ту саму справу інтерпретують різно. В листі, що його написав, найнятий д-ром Футеєм парляментарист, сказано, що не можна відібрати уряду контролерові, бо це є проти статуту. Головний предсідник заявив, що ніхто не відбирав уряду контролера д-рові Б. Футеєві. Він був і є контролером, а то, що йому відібрано пост голови Контрольної Комісії, не є проти статуту. Згаданий парляментарист напевно не познайомився докладно зі статутом УНСоюзу.

На цьому головний предсідник закінчив свої відповіді. Присутні нагородили його вставанням з місць, рясними оплесками і відспіванням „Многая літа".

Зенон Онуфрик (172) подякував гол. редакторові „Свободи" З. Сниликові за те, що він одинокий відповів на його питання, яку ролю відіграє УНСоюз у справі поборювання недомагань русифікації в Америці.

ПРИЙНЯТТЯ ЗВІТІВ

Предсідник Конвенції Леонід Філь попросив до слова головного контролера мґра Івана Геврика.

Мгр І. Геврик поставив внесок, щоб прийняти усі звіти. Його піддержали Іван Лаба (177), мґр Іван Скочиляс (397), Володимир Яців (32), проф. Василь Лучків (16) і Василь Папіж (175).

Предсідник Конвенції перевів голосування. Звіти прийнято великою більшістю голосів — 3 голосували „проти".

На Конвенцію прибув голова Українського Братського Союзу Іван Олексин. Предсідник Конвенції представив його делеґатам.

Іван Олексин виголосив привіт: „Вельмишановний Предсіднику Конвенції, Дорогий Владико Архиєпископе Марку, Всечесні Отці, Сенаторе Юзик. Я повинен би ще сказати, Головний Предсіднику, але ви дали їм щойно абсолюторію і я не знаю як сказати; але я однак скажу: Головнний предсіднику докторе Флисе, Головні урядовці Українського Народного Союзу, Шановна Президіє, Почесна Президіє, Шановні Делеґатки, Делеґати і Гості! Перш за все хочу висловити своє велике вдоволення, а рівночасно і вдячність, що Ви вибрали місто Рочестер, місце мого родинного осідку, місцем XXX Конвенції УНСоюзу. Може це й не припадок, що Ваша Конвенція відбувається у Рочестері, бо співпраця Відділів УНСоюзу і УБСоюзу, зокрема Відділів ч. 316-го УНСоюзу і 244-го УБСоюзу, є дуже приязна ще від 1924 року. І ця співпраця триває по сьогоднішній день. Це вже, так сказати б, увійшло в традицію, що значне число нових членів, які вписуються тут у нас в Рочестері до одного Союзу, відразу виповняють аплікацію і до другого Союзу. Навіть з тих причин уважаю, що не потребую запевняти Вас, що я сам і вся моя родина є членами УНСоюзу, і то по кілька разів і в різних Відділах. З тих і багатьох інших причин мені дуже приємно мати змогу бути тут, на цьому великому зборі найстаршої, найсильнішої і найбільшої братської організації, серед Вас, делеґатів 30-ої Конвенції УНСоюзу, щоб передати Вам привіт і побажання найкращих успіхів від Головного Уряду і всього членства УБСоюзу, яких в'яже співпраця як на союзовому, так і на громадському полі.

Ви напевно самі спостерегли, що й я завважив у відповідях Ваших головних урядовців, що наші Братські Союзи у своїй діяльності в сьогоднішних несприятливих економічних обставинах, в часі недостачі громадсько наставлених людей, натрапляємо на подібні проблеми і перешкоди, які будемо змушені розв'язувати, коли бажаємо нашим Союзам нормального росту й існування. Ці й подібні перешкоди і проблеми були предметом дискусій Екзекутив наших двох Союзів, що ще більше зв'язувало нас щирою співпрацею та зроджувало до себе щире довір'я. В наших дискусіях ми прийшли до висновків, що всі наші клопоти і проблеми буде легше розв'язувати, коли получимо людські і матеріяльні ресурси обох наших Союзів разом. Це також дало б більші можливості служити ще краще своїм членам, своїй громаді і своєму поневоленому народові. Справу злуки наших двох Союзів українська громада прийняла дуже прихильно і радісно, а я особисто хочу Вас запевнити, що Уряд Українського Братського Союзу підходить до злуки обох наших Союзів щиро, поважно і з метою, щоб цю злуку успішно завершити, бо віримо, що попри ці всі користі, про які я згадував, наша українська громада переживе свого роду духовий підйом, як також зверне очі на злучену організацію молодша генерація, яка з одних чи інших причин сьогодні стоїть осторонь. Є ще багато більше користей, про які я хотів би сказати, але не тут, бо Ваша Конвенція дорога, а крім того, не мені тут перед Вами ці користі вичисляти і не мені Вас у тому переконувати.

Я щиро вдячний Вам, Пане Предсіднику, що дали мені змогу тих кілька думок висловити перед делеґатами і гостями. Ще раз щиро вітаю Вас усіх від Українського Братського Союзу та бажаю корисних вислідів з нарад Вашої Конвенції, головно знайти розв'язку тих проблем, що стоять на дорозі нашого розвитку і росту. Щасти Вам Боже!".

Предсідник Конвенції Л. Філь попросив голову Виборчої Комісії, Миколу Бобечка (102), щоб пояснив процедуру правиборів.

Микола Бобечко з черги попросив **Марію Беднарчик**, англомовну секретарку Виборчої Комісії, подати склад Комісії. Вона відчитала:

Микола Бобечко - голова, Степан Чума - україномовний секретар, Марія Беднарчик - англомовна секретарка, Анна Ремік - заст. англ. секретарки, Лев Боднар, Володимир Василенко, Михайло Марчук, Володимир Янів, Микола Пришляк, Павло Дубас, Богдан Одежинський, Григорій Корб'як, Яків Бурій, Михайло Хомин - члени; Богдан Ковч, Максим Задойний, Іван Ґавалюх - заступники.

У дальшому вона подала, що Виборча Комісія одержала 526 бальотів з Головної Канцелярії в Джерзі Ситі. Зареєстрованих є 399 делеґатів, 26 головних урядовців і 7 почесних членів — тобто разом 432 управнені до голосування особи. З огляду на те, Виборча Комісія мусить повернути до Головної Канцелярії 94 бальоти. Обчислення голосів переведуть чотири окремі групи членів Виборчої Комісії, які уконституовані так:

1. Михайло Хомин, Михайло Марчук, Микола Пришляк
2. Володимир Василенко, Яків Бурій, Анна Ремік
3. Марія Беднарчик, Григорій Корб'як, Володмир Янів
4. Богдан Одежинський, Павло Дубас, Лев Боднар.

Степан Чума, україномовний секретар повторив цей звіт по-українськи.

„Віва Бойко"

ДАРУНОК „ЗАГРАВИ"—ЛЮБИТЕЛЯМ ТЕАТРУ

Кінець першої дії. Бойко виграв один мільйон долярів. В ролях—сидить В.Довганюк, стоять Н.Тарновецька, Г. Куфіль, Ю.Микитин.

Кожна театральна вистава—це своєрідна альхемія. Для успішної рецепти потрібно належної домішки цікавого скрипту, вмілої режисури і талановитої гри. Всі ці три складника поєдналися в новій п'єсі „Віва Бойко", що його інсценізував драматичний ансамбль „Заграва". Прем'єра відбулася 4-го грудня 1982 року в торонтонському театрі Гарбарфронт, в рамках 11-го драматичного фестивалю багатокультурности, в якому взяли участь 14 груп різних національностей.

Доказом видимого успіху п'єси могли б послужити рясні хвилі сміху на залі, захоплені коментарі під час перерви та довготривалі оплески на закінчення вистави „Віва Бойко" був виставлений ще кілька разів в 1982 році перед численною українською публікою з такими самими оваціями.

Першу китицю за таку успішну алькемію треба вручити молодому драматургові Борисові Будному. Він, хоч затруднений як працівник при міністерстві індустрії, торгівлі та комерсійних справ в Оттаві, не визволився цілком з „обійм Мельпомени". Його попередні п'єси „Санта Клаус" та „Лицар на білому коні" були виставлені ще в сімдесятих роках. Б.Будний також автор дитячої п'єси „Загублений скарб" та музичної сатири в стилі „рок" „Синьо-жовтета інші кольори". Можна сміливо передбачити дальші успішні творчі злети нашого драматурга.

Друга китиця належиться Марії Левицькій, що, як режисерка, не лише майстерно поєднала різні мізансцени, але також віднайшла та надилила виставі належне темпо гри. Без тої магічної палички, вистава могла б легко зійти до позему аматорщини.

Третю китицю заслужили членидраматичного ансамблю „Заграва" з їхнім мистецьким керівником Володимиром Довганюком. „Заграва" вже 28 років розважає та захоплює любителів українського театрального мистецтва. Згадати хоч би такі перли з їхнього репертуару як, наприклад, „Жайворонок" Ж. Ануї чи „Мина Мазайло" М.Куліша. Можна сміливо ствердити, що ансамбль осягнув професійний рівень, про який лише можуть мріяти аматорські групи. Тим своїм рівнем „Заграва" притягає талановитих молодих адептів українського театру. Останнього сезону такою „зіркою" на естраді з'явився Юрій Келебай; цього разу засяла в своєї ролі молода артистка Галина Куфіль.

Тематика п'єси „Віва Бойко", що представлена як „сатири на трі дії з сучасного життя", є дуже актуальною. Пенсіонер Нестор Бойко, що його діти проти його волі примістили в українському Домі Старців, раптово стає центром уваги, коли він виграє мільйон долярів у льотерії. До нього безперервно починають звертатися різні українські організації за грошовими пожертвами; його також відкрили його власні діти, котрі хочуть „опікуватися" його новоспеченим майном. Бойко постановляє випробувати їхнє відношення до нього тим, що переноситься до помешкання родини свого сина, а відтак до родинного дому своєї дочки. Одночасно з центральним питанням розподілу виграші виставлено також проблему параної перед КҐБ серед української громади, як також теорію космічного зв'язку планети Раїни з Україною.

В головній ролі Нестора Бойка Володимир Довганюк поновно показав свої акторські здібності, за які він одержав найвищу нагороду в минулорічному театральному фестивалі. Його чутливе відображення типа українського патріота, українця з „крови і кости", яскраво контрастувало з світоглядами та вартостями його нащадків. Дочка Ганя (Ліля Лозинська) та син Симон (Микола Кондюк) з їхніми родинами перейняті дрібноміщанськими орієнтаціями. Його внук Андрій (Орест Лещишин) реклямує себе марксистом, а його внучка (Андрія Можарівська) романсує з одним одруженим англійцем. Такі родинні наставлення викликують в Нестора Бойка огірчення і певні сумніви в оприділенні його льотерійного виграшу.

Гра всіх виконавців п'єси без винятку бездоганна. Запам'ятався зокрема виступ Олександри Микитенко і Лілі Лозинської в ролях суперниць за Бойкову кишеню. Їхні темпераментні гри можуть увійти як шедеври в анали українського театру.

Дуже переконливо відіграли свої ролі Орест Лещишин і Андрія Можарівська, як представники нового покоління. З певним притушенням, в противазі до своїх „динамичних" дружин, виступили Олекса Стельмахович та Микола Кандюк. Як завсіди, Ніна Тарновецька першорядно відіграла ролю пенсіонерки, яка підозріває каґебіста під кожним кущем. Найцікавішу ролю мав Юрій Микитин в особі Северина Стрибога, „доктора космічних наук". Бажалося б, щоб Б. Будний обширніше розгорнув тему нашого космічного споріднення. Можливо, що він розглядатиме цю цікаву проблему в своєму наступному творчому злеті.

До певної міри, п'єса „Віва Бойко" насвітлює нас самих. Ми на очах спостерігаємо провал між поколіннями; ми є також свідками байдужого наставлення молодших до старших віком. Треба зазначити, що драматург своїми влучними характеризаціями ніколи не дозволив, щоб його сатира обнижалася до рівня фарсу. Натомість, „Віва Бойко" викликала щирий сміх серед глядачів, сміх, що резонував: Віва Бойко—Віва Будний—Віва Заграва.

Юрій Ганас

УІА...

(Продовження зі стор. 1)

податків, і ця справа не зміниться, тож пожертви і членські вплати до Інституту для всіх громадян можна відтягати від податків).

Цю поважність ситуації наголошували відвідувачі в „Свободі" з великою надією, що, як і колись в таких ситуаціях, українське громадянство піде назустріч Інститутові, який робить незвичайно важливу працю для всієї громади. Те, що це унікальна ділянка громадської праці, вже зауважено і поза УІА, якраз у колах Українського Музею, коли ось нещодавно президент УМ написав про УІА такі слова: „Український Інститут Америки поставив собі однією з цілей притягати до українського життя саме ті одиниці, які здобули вже добрі становища в американському житті, головно в економічних установах, і не мають можливости добавити щось до української громади (де-інде). І треба признати, що УІА робить це успішно".

Представники Інституту з заслуженим вдоволенням повторили ці слова признання; але на сучасних успіхах УІА вони не зупиняються: можна з подивом слухати про амбітні освітні програми, і це не тільки для самих українців, але й для інших національностей, що також дуже важливе в очах нюйоркської Міської комісії податків, де не радо бачать ексклюзивність будь-якого порядку в разі, якщо йдеться про уділення податкових пільг. Так в УІА йдуть і йтимуть курси натуралізації і громадянства, які ведуть Лідія Савойка і Микола Шпитко, відомі фахівці цих ділянок, та навчання англійської мови і подібні лекції, поруч українознавства.

Широко відкрив Інститут свої двері для молоді, яка почала все активніше горнутися до цієї установи; а хто читає поточну пресу українську (матеріяли пресі постачає невтомний д-р Р. Сочинський і „його когорта" з Комісії зв'язків), то виразно бачить, як бурхливо й атрактивно тут йде українсько-американське культурне життя. Афіліяція з Гарвардським університетом і з Ґантерським коледжом уже здійснена; на черзі — Колюмбійський університет і можливо інші. Потрібно також ще ширшого зацікавлення Інститутом можливих курсантів на лекції, що незабаром розпічнуться.

Фінансова підтримка від громади теж дуже тепер на часі. УІА ще не робив масових кампаній за приєднання нових членів і за здобуття фондів, але прийшов цей час нині,і Рада Директорів (людей, які посвячують Інститутові весь свій вільний час, і „нічого крім болів голови з того не мають", — лише сатисфакцію, що роблять корисну громадську працю не для себе, але для громади) — вірить, що громада відгукнеться на потреби Інституту, бо так було досі. Про це вірно написала мистець і мистецтвознавець Аркадія Оленська-Петришин: „Немає сумніву, що він (УІА) є об'єднуючим ядром чогось особливого для тисяч українців не тільки в метрополітальній околиці, але і в інших місцевостях українського поселення. Це особливо проявляється кожного разу, коли існування Інституту є в загрозі. Тоді зростають кадри новозацікавлених, які вважають евентуальну втрату Інституту начебто особистою втратою і пристають до співпраці та збагачують ряди членства. Особливо зворушливе те, що молоді люди, які, здавалося, відчужилися від наших інституцій, зголошують свою охоту працювати"...

З цих молодих людей є і будуть добровольці для УІА. Членська вкладка для них — по їх спроможностях — тільки символічна, бо всього 25 долярів. Але це дорослі громадяни і їхні батьки, хто може стати дійсним членом Інституту, бо в стані заплатити 1,000 дол. членської вкладки. Названу суму можна теж сплачувати п'ятьма ратами по 200 дол. річно.

Кількість членів УІА зросла з 165 осіб два роки тому до 285. Але це не досить. Звертає увагу інж. В. Назаревич також на те, що УІА не тільки для „особливих обранців долі", а таки для кожного українця - американця, і всі члени Інституту, не залежно від їхнього рівня освітнього, професійного, маєткового чи якого іншого, тут трактовані рівно і радо бачені. Він не втомлюється вияснювати, що з „елітарністю", чутка про яку колись помилково поширилася, вже давно не має нічого спільного Інститут, бо він турбується лише однією річчю — доброю обслугою культурно-освітніх потреб громади. Для цього його за всяку ціну треба зберегти у наших руках. Це є також метою і приреченням Ради Директорів — зберегти УІА для американських українців і далі розвивати його, все ширше і ширше розкриваючи це американсько-українське вікно у світ, збагачуючи раз-у-раз програми Інституту, наголошуючи обидва аспекти в них — український і американський.

120-ліття „Запорожця за Дунаєм"

Молитва „Владико неба і землі", яку співає весь склад Українського Оперового Ансамблю Ню Йорку, у фіналі опери „Запорожець за Дунаєм".

Сто двадцять років тому співак і композитор Семен Гулак-Артемовський поставив свого „Запорожця за Дунаєм" у Петербурзькому театрі і тією постановкою опери оживив невмирущу відтоді постать нашої оперної драматургії, висловив палку любов до героїчного минулого своєї батьківщини. Його опера з того часу стала основним стовпом репертуару всіх можливих і неможливих театрів Наддніпрянщини і Західньої України, Галичини, вивівши на сцену весельчака, яскраво мальовничий тип козарлюги, що поєднує в собі, з-під поверховного комізму і театрального жеста, дипломата і серйозного провідника політичних еміґрантів того часу в Туреччині.

Якраз у цю понадстолітню річницю, Український Оперовий Ансамбль Ню Йорку, в неділю, 20-го лютого, о 3-ій годині по полудні, в приміщенні Гай Скул ов Фешин Індустріс, при 225 Вест 24-та вулиця, Ню Йорк поставить цю славетну українську оперу, заголовну ролю в якій виконатиме Лев Рейнарович, бас. Співак Л. Рейнарович саме 40 років тому почав свою театральну й оперову кар'єру якраз виконанням ролі Запорожця Івана Карася, і від того часу часто виступав у цій опері. Ролю Одарки, дружини Запорожця, гратиме співачка Марта Кульчицька-Андріюк. Про неї читаємо, що „вона досягла цілковитої синтези руху, жеста, міміки, слова та співу. Впевненість, опанованість рухами і голосом дозволяють артистці почувати себе вільною, заокруглюють майстерність її гри".

В обдарованої артистки-співачки Марії Ясінської-Мурованої гра йде в парі з милозвучним приємним голосом. Жвавість і експресивність зустрічі з її коханим Андрієм, якого грає Леонід Бедерів, для глядача незабутні, бо передають усю ґаму щирих почуттів закоханої пари. Л. Бедерів — це один з кращих тенорів нашого часу.

Імпозантна, витримана в стилі ролі Султана, гра Миколи Голодика. Його голосові дані і гра добре надаються до головних ролей.

У ролі Імама вперше в оперовому ансамблі виступає Стефан Шкафаровський, дуже надійний співак з багатющим голосовим матеріялом.

Потіхою публіки в комічній ролі Селіг-Аги є Михайло Яблонський. Цю ролю виконує з талантом цей молодий актор зі Студії Й. Гірняка. Він рівночасно є і мистецьким керівником Запорожця.

В менших ролях виступає М. Левицька, роля Ахмета-Євнуха, і А. Павлюк в ролі Гассана.

Вперше в Ню Йорку побачимо третю вставну дію до опери „Запорожець за Дунаєм" — „Карась у Султана". Дію написав велетень української музики Станислав Людкевич у 1930- их роках. Людкевич хотів віддати більше місця показові турецького кольориту музики, хотів поглибити ролю козака Карася, бож це нібито Карасева розмова так вплинула на султана, що він відпустив запорожців додому на Україну. Це світ турецький, султан і його слуги. Слова до цієї дії написав незабутній Роман Купчинський.

Хор Українського Оперного Ансамблю у фіналі опери своєю мистецькою та ідейною глибиною кожний раз зворушує слухачів силою завжди наново переживаної дійсности. Балет „Сизокрилі" під керівництвом балерини Роми Прийми-Богачевської виступить з традиційними українськими танками, а в доданій дії задебютує в „Танку одалісок".

Оркестра гратиме цим разом велика — понад 20 музикантів з новим диригентом проф. Рафаїлом Венке, який провів солідну підготовку зі своїми музиками.

Декорації — реалістичні, в традиційному стилі. Новістю буде палата Султана. Над декораціями працювали А. Борисенко, М.Яблонський і М.Голодик.

Український Оперний Ансамбль не випадково вибрав цю безсмертну оперу для поновлення діяльности Ансамблю. Адже це не тільки високо художній, але і патріотичний і глибоко національний. Бо драматичні колізії „Запорожця за Дунаєм" перекликаються з драматичними колізіями наших днів, коли не десятки чи сотні, а сотні тисяч українців опинилися на добровільному вигнанні поза батьківщиною — Україною. Так само, як дійові особи цієї неповторної опери плекали в своєму серці любов до рідної землі і рідного народу, — так і сучасна еміграційна спільнота міцно плекає в собі цю любов.

Багато хто називає „Запорожця" — шедевром національного музичного театру. І дійсно, з роками цей оригінальний твір не втрачає свого значення, постійно чарує всіх своїм глибоким змістом і прекрасним музичним оформленням.

Л.Р.

Платівка...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

награна знаними творами романтичної музичної літератури. Т. Богданська виконала „Рондо Капрічіозо" Мендельсона з наснагою і темпераментом, з мистецько-логічним переходом від одного до іншого музичного образу.

„Імпромптю" Шуберта плило мов гірська річка, входячи в контрастову емоційну сферу ліричної задуми, а в „Ноктюрні" Шопена вона була мов співачка, зі своїм улюбленим бель канто.

„Фантазі-Імпромптю" Шопена піяністка заграла з нестримною швидкістю, щоб у середній частині переключити себе на протилежні музичні образи з елементами заспокоєння і розмріяности, „Тарантеля" Шопена заблистіла пікантним ритмом, а накінець етюд Шопена Т. Богданська виконала з піяністичною верВою.

Різноманітність програми, показана на цій платівці, дає образ широкого діяпазону Т. Богданської музичних зацікавлень і вміння їх реалізувати. Тому не диво, що завдяки своїй всесторонності вона своє музичне значення передає здібним учням і виробляє у них любов до справжньої музичної культури.

Непохитна любов до музичного мистецтва в нашої піяністки спонукує її до дальшої праці над собою, бо немає меж в шуканні свого власного музичного вислову.

Дарія Горданська-Каранович

ВИСТАВКА З. ОНИШКЕВИЧА

Локуст Веллі, Л.Ай., Н.Й — Офіційне відкриття виставки відомого мистця Зеновія Онишкевича, що мало відбутися в суботу, 12-го лютого, між 4-ою і 6-ою годинами по полудні, тут, у Каунтрі Арт Ґалерії, при 198 Бирч Гилл Ровд, через велику сніговію, що бушувала на сході ЗСА, перенесено на наступну суботу, 19-го лютого; і відбудеться воно в тому ж місці і в той сам час. Саму виставку можна вже оглядати.

РЕЧНИК ІЗРАЇЛЬСЬКОЇ армії повідомив у неділю, 13-го лютого, що жінка, яка була поранена два тижні тому каменем у голову, померла в суботу в лікарні від рани. Випадки закидання камінням ізраїльців на окупованих арабських землях траплялися раніше, але смертних випадків ще не було.

ПОДЯКА

З Божої Волі, дня 14-го листопада 1982 р. у Гартфорді, Конн., несподівано, відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п. БОГДАН СТЕЛЬМАХ

В нашому смутку ми зазнали багато виявів співчуття, розради й допомоги від нашої Родини, Приятелів і Знайомих, яким бажаємо висловити нашу щиру подяку.

Дякуємо Всечеснішим отцям: о. шамб. Стефанові Чомкові, парохові церкви св. Архист. Михаїла в Гартфорді, о. Романові Білецькому і о. Левові Любинському за відправи похоронних обрядів.

Дякуємо о. крилошанинові Ярославові Шустові за участь в панахиді.

Щиро дякуємо о. Дмитрові Мамчурові, настоятелеві української православної церкви св. Володимира в Гартфорді за участь в панахиді і за прощальні слова.

Сердечно дякуємо хорові „Діброва" і диригентові інж. Олександрові Пришлякові.

Висловлюємо щиру подяку Шановним Промовцям за прощальні слова в похоронному заведенні, над могилою і під час тризни.

Дякуємо доброму другові Покійного ред. Миколі Галіву за допис в пресі.

Щиро дякуємо учням Української Парафіяльної Школи в Гартфорді за щире співчуття, за участь в похоронних відправах і за пожертви в пам'ять Покійного.

Ми невимовно вдячні Всім, що приїхали з далеких сторін, щоб віддати Покійному останню прислугу і пошану.

Складаємо подяку Всім особам за пожертви на Служби Божі, Патріярший Фонд, Фонд „Рідної Школи" в Гартфорді і за квіти.

Дякуємо всім людям доброї волі за таку численну участь в похоронних відправах.

Хай Всемилостивий Господь винагородить Вас за Вашу доброту.

дружина — ЕВДОКІЯ
і сини — ІГОР і ОРЕСТ

ПОДЯКА

В дні 4-го листопада 1982 р. з Волі Всевишнього, відійшов від нас у Божу Вічність наш Незабутній Муж, Батько, Дідусь та Брат

бл. п. ВОЛОДИМИР КУЛЬБА

бувший учитель на Рідних Землях.

В нашому горю ми зазнали багато виявів співчуття, розради й допомоги від нашої Родини, Приятелів і Знайомих, яким цією дорогою складаємо нашу щиру подяку.

В першу чергу дякуємо Преподобному о. Севастіянові Шевчукові з церкви св. Юра в Ню Йорку за похоронні відправи так в похоронному заведенні, як і в церкві св. Юра та на цвинтарі на Факс Чейсі в Філядельфії.Дякуємо дальше Філядельфійському Комітетові Оборони Національних Людських Прав в Україні за їх ласкаву участь в похоронних відправах, дякуємо голові УСК-у, якого Покійний довгі роки був членом Управи, п. д-р. І. Сєрантові за ласкаву участь в панахиді. Щиросердечна подяка належиться п. Я. Климові відпоручникові місцевого Відділу Патріярхального Т-ва за участь в похоронних відправах та поміщення посмертної згадки у журналі „Патріярхат", який Покійний передплачував та залюбки читав.

Дякуємо всім рідним, що не зважаючи на далеку віддаль з Фльориди та Рочестеру віддали особисто Останню прислугу Покійному. Дякуємо всім за так численні Служби Божі, квіти та датки на добродійні цілі. Вкінці наша подяка належиться д-р Ґ. Скальоне за його солідну лікарську опіку аж до останньої хвилі життя Покійного, а похоронному заведенню П. Яреми за дбайливе переведення всіх справ зв'язаних з похоронами.

Хай Господь Милосердний винагородить Вам стократно.

дружина — МАРІЯ
з дітьми і внуками

брат — ОСТАП

НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ ЗЛОЖИЛИ:

На Патріярший Фонд:

50.00 дол. — мґр В. Захарчук.

На Реґіональний Збірник „Яворівщина"

По 50.00 дол. — Марія Кульба, Остап Кульба.
По 25.00 дол. — Роман Бриттан, Ольга Магдій, Олена Харамбура.
По 20.00 дол. — Марія і Мирон Масюки, Олена Масюк, Степан Масюк, Ярослав Масюк.
По 15.00 дол. — Олена Ґіба, Йоанна Гентиш, Марія Залітач, Стефанія Залітач.

Разом: 250.00 дол.

На Український Освітньо-Культурний Центр в Філядельфії зложили:

По 100.00 дол. — Богданна і Володимир Кульба, Люся Арвин, Евгенія Пастернак.
75.00 дол. — Семен Зеневич.
По 50.00 дол. — Марія Кульба, Остап Кульба, Ярослав Кульба, Ева і Павло Чарські, Микола і Анна Єйни, Христина і Богдан Сеники.
40.00 дол. — Ляриса і Андрій Харамбури.
30.00 дол. — Олена Харамбура.
По 25.00 дол. — Меліта і Орест Мартиновичі, Віра і Роман Андрейчики, Василь і Марія Панчаки, Христина і Юрій Перфецькі, Уляна і Зенон Мазуркевичі.
20.00 дол. — Орися і Петро Гевки.
По 10.00 дол. — Андрій і Ірена Дзедзики, Марія і Мирон Масюки, Анна і Василь Череки.

Разом: 920.00 дол.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 11-го лютого 1983 р. з Волі Всевишнього, по довгій і тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий і Незабутній МУЖ і БРАТ

бл. п. ІВАН ЖЕРУХА

народжений 20-го травня 1924 р. в с. Башня Долішня, пов. Любачів, Зах. Україна, невтомний працівник для добра церкви Св. Духа в Північному Брукліні, довголітній муж довір'я і член Церковного Комітету, член місцевого Відділу ООЧСУ, член Народного Дому в Брукліні.

ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 14-го лютого 1983 р. о год. 8-ій веч..

ПАРАСТАС у вівторок, 15-го лютого в 8-ій год. веч. в похоронному заведенні І. Сенка при 213 Бедфорд Аве., Бруклин, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 16-го лютого 1983 р. о год. 9-ій рано з того ж похоронного заведення до церкви Св. Духа, а опісля на український католицький цвинтар Св. Духа в Гемтонбурґу, Н. Й.

Горем прибиті:

дружина — ОЛЬГА
брат — МИХАЙЛО з родиною в Польщі
сестра — АННА з родиною в Польщі
сестра — ОЛЬГА з родиною в Україні
ближча і дальша родина в Україні, Польщі і Америці.

В СЬОМУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Нашого Дорогого і Незабутнього МУЖА І БАТЬКА

бл. п. МИРОСЛАВА ДЕМЧУКА

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА

в СУБОТУ, 19-го лютого 1983 р., о год. 8-ій ранку в українській католицькій церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в Нюарку, Н. Дж. при Сенфорд Аве.

Просимо Рідних, Друзів і Знайомих у цей день згадати Покійного у своїх молитвах.

дружина — ЮЛІЯ
дочка — МАРУСЯ

З життя української католицької парафії св. арх. Михаїла в Дірборні

У неділю, 4-го листопада 1982 року, Владика Іннокентій Лотоцький, Єпископ епархії св. о. Миколая в Чикаґо, відбув урочисту візитацію в українській католицькій парафії св. архистратига Михайла в Дірборні, Миш.

Владику Іннокентія в асисті духовенства та численних вірних процесійним ходом впроваджено з парафіяльного будинку до церкви, яка була відповідно удекорована з головним транспарантом „Вітай Владико". У притворі найстарший парафіянин С.Бойко (друге покоління) привітав Владику українською мовою та прадідівським звичаєм — хлібом і сіллю. Діти, Тереса Шупер і Трой Петрович, вручили Владиці китицю троянд як вияв пошани і любови.

Архиєрейську Службу Божу відправив Владика Іннокентій у сослуженні пароха о. Вейна Ручґі та о. Вернарда Панчука, ігумена-диякона. В глибокій своїм змістом проповіді Владика підкреслив Божу ласку для України та її народу. Закликав до вірности Богові та національної єдности, а наприкінці Літургії підніс многоліття Папі Павлові Іванові II, Блаженнішому Йосифові, Патріярхові УПКЦ, духовенству та вірним. На закінчення о. парох взніс „Многая літа" Владиці Іннокентієві.

На світлині стоять (зліва): о. ігумен Вернард Панчук, ЧСВВ, Владика Іннокентій, о. парох Вейн Ручґі, Володимир Кізел, Володимир Бойко, Сем Бойко.

Після Архиєрейського Богослуження в церковній залі відбувся величавий бенкет, програмою якого проводив Роберт Бойко (третє покоління), привітавши Владику чистою українською мовою. Отець парох у своєму слові висловив вдячність Владиці за візитацію, яка є найбільшим торжеством року парафії. На прийнятті домінував піднесений настрій та дружньо родинна атмосфера, яка була дзеркалом життя парафії, де панує згода, взаємна пошана та гармонійна співпраця. У заключному слові Владика Іннокентій, як досконалий промовець, з притаманним йому гумором, подякував о. парохові, святковому комітетові та парафіянам за тепле та щиросердечне прийняття. Закликав до вірности рідній Церкві та українському народові. — Люблю вас усіх, так і плекайте християнську любов поміж собою — закінчив Владика свою промову. Увесь час присутности Владики Іннокентія, а зокрема в розмовах з молоддю і старшими після бенкету, відчувалося, що серед нас є добрий пастир, справжній український Владика, якого Боже Провидіння призначило зберігати своє стадо вірних від асиміляції.

Зустріч єрарха з парафіянами була наскрізь тепла та щира. Слід підкреслити, що парафія складається у 90 відсотках з другого, третього, а то й четвертого покоління тут народжених українців. І не дивлячись на склад парафіян та на те, що о. парох Вейн Ручґі словінського походження, який служить церкві вже 17 років, парафія своєю формою та змістом є під кожним оглядом українською. Призначений о. парохом голова святкового комітету Адріян Блюй зі своїми найближчими співробітниками — Ольгою Соловій, П.Ґолій, Іванною Орлик і Лілею Маланяк, зуміли зорганізувати урочистості в достойній формі та високому рівні.

Ця канонічна візитація була важливою подією в житті парафії. Вона надовго залишиться в пам'яті парафіян, бо надала наснаги до дальшої творчої праці та розвитку парафії. Першою наглядною подією буде інсталяція іконостасу, над яким почнуться невдовзі початкові праці.

У неділю, 19-го грудня м.р., церковний хор під мистецьким керівництвом Олі Соловій улаштував концерт релігійних пісень та колядок, поміж якими вплетено читання уривків Святого Письма парохом о. Вейном Ґурчі та Адріяном Блюєм. Концерт відбувся в церковній залі при численній участи парафіян і молоді.

Наприкінці програми, під звуки „О, хто, хто Миколая любить" на естраді появився св. Миколай у повних ризах та жезлом в руках, обвантажений дарунками. Промовляючи до зібраних св. Миколай (Ігор Козак) українською та англійською мовами розповів про традиційні святомиколаївські вечор в Україні. Обдаровуючи дарунками дітей та молодь, він викликав у них справжню радість, зокрема в дуже потребуючих допомоги.

Всім організаторам, що під проводом Олі Соловій улаштували цю імпрезу, слід висловити признання, бо плекання народних традицій є чародійним цементом, що тримає молоду ґенерацію при церкві та рідному народі.

Андрій Блюй

Вшановано пам'ять Петра Андрусева

Минув рік, відколи 2-го січня 1982 року українська жалобна громада відпровадила в останню дорогу тлінні останки св. п. Петра Андрусева. Гостинна земля Українського Православного Пантеону — цвинтаря в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж., під жалібні звуки дзвонів Церкви-Пам'ятника, прийняла на вічний спокій домовину небіжчика, який відійшов у вічність 29-го грудня 1981 року.

У неділю, 2-го січня ц.р., українська громада Рівергеду, Лонґ Айленд, за ініціятивою і проводом місцевого 256-го Відділу УНСоюзу, гідно відзначила жалобну річницю смерти свого улюбленого і незабутнього члена цього відділу і всієї української громади — св. п. Петра Андрусева.

В 4-тій годині по полудні українську католицьку церкву св. Івана Христителя виповнили українці цього міста та околиць, разом із приятелями небіжчика, які прибули з Ню Йорку, щоб всім разом помолитись за вічний спокій видатного і заслуженого мистця, невтомного організатора і працівника на ниві українського мистецтва в Америці.

Після відправи Поминальної Служби і Панахиди, яку провів о. монсеньйор Ніколас Бабак, жалобна громада зібралася у церковній залі, де була влаштована спеціяльна програма, присвячена пам'яті небіжчика. Програму започаткував вступним словом секретар 256-го Відділу УНС Кирило Безкоровайний, коротко подавши біографічний нарис тернистого життя небіжчика та його заслуги перед українською громадою та церковною парафією в Рівергеді.

Після цього К.Безкоровайний покликав до слова проф. Івана Самійленка, близького друга небіжчика, який яскраво змалював образ цієї унікальної людини, своє перше знайомство з ним, яке незабаром виросло в задушевну дружбу, щиру, позбавлену персональних вигод і користи, сповнену взаємним почуттям та світозрозумінням, щирою увагою один до одного, без якої життя людини є сіре і безцінне.

Проф. Самійленко з'ясував родове коріння, ґрунт та джерела тих сил, які формували характер, уроджений талант мистця та патріота-українця. Він був українцем не якогось географічного району, окремої групи, кляси, партії, чи ідеології, а українцем, як органічною частиною загального, повного та завершеного — всієї української нації — українця соборника.

І це сталось з людиною, яку девятирічним хлопчиком гураґан вирвав із рідної землі і родини та викинув у чуже і вороже середовище — спочатку в Росію, а пізніше в Польщу — історичних поневолювачів України; він був позбавленим рідної мови, школи, церкви і оточення. В цьому його унікальність, наш подив та наше глибоке признання до нього. „Зерна людини мусять мати в собі потенціяльність і давати напрямок в житті, який вона вибрала для себе", зацитував промовець слова поета і філософа Дж. Сантаяна. І саме ті зерна покликали його бути не мистцем взагалі, а українським мистцем, зображати славні періоди історії нашого народу на величних полотнах його мистецьких творів.

Св. п. Петро глибоко усвідомив значення історії кожного окремого народу, а зокрема українського. Він розумів, що без правдивої власної історії жадний народ не може бути не лише великим, але й неодмінно буде приречений, раніше чи пізніше, до зникнення як нація. Історія українського народу, сказав І.Самійленко, опотворена і окрадена нашим окупантом, який намагається перетворити наш нарід у своїх безіменних і слухняних слуг.

Ось чому св. п. Петро Андрусів присвятив свій талант і життя відображенню на своїх неоцінимих полотнах історії українського народу.

Промовець пригадав безсонні ночі його дружніх розмов з небіжчиком в Українському Інституті Америки, але ні погода, ні втома, ні його благання з дружиною, ніщо не могло стримати П.Андрусева. Рівно о 6-ій годині ранку він завжди летів до хати, залишивши на столику лист сердечної подяки за гостину з приміткою: „Спішу, бо кожна хвилина для мене на обліку...". І, здається, що сила Всевишнього приспішувала його, завершити його останній і величний мистецький твір — „Хрищення Руси-України", який був закінчений незадовго перед несподіваною смертю. Це був його останній дар українському народові, присвячений тисячоліттю всенаціонального свята — ювілею християнства в Україні.

Передчасна смерть вирвала у нас велику людину, великих плянів та ідей. „Принаймні ще на десять років я заплянував свою творчу працю," не раз підкреслював небіжчик. „Крути", „Арсенал", „Зимові походи", „Базар", „Селянські повстання на Україні" в 30-их роках, „УПА", „Повстання українських в'язнів на Воркуті" — ось головні теми вже модерної історії України, які чекали пензля видатного мистця нашого часу в майбутньому.

Св. п. Петро Андрусів залишив порожнечу на ниві українського історичного малярства. Поява продовжувача його ідей і плянів, який виповнив би його осиротіле місце було б найбільшою втіхою небіжчика, а для нас, українців великою відрадою після тяжкої втрати, яку ми все більше і більше відчуваєм тепер.

Промовець звернувся до опечаленої горем дружини Наталки Андрусів з висловом сердечної вдячности їй, як вірному другові, спутнику і надхненнику у творчій праці її улюбленого мужа Петра. Вона подякувала о. Бабакові, проф. Іванові Самійленкові, членам Відділу УНС і зокрема Кирилові Безкоровайному, як також усій жалобній громаді, які так чутливо вшанували пам'ять її мужа.

Промовляє дружина св. п. П.Андрусева Наталка.

Потім вона підняла завісу на стіні, за якою присутні побачили обрамовану серію фрагментів величного мистецького твору „Хрищення Руси-України", як пам'ятку українській громаді Рівергеду від св.п. Петра Андрусева та його дружини Наталки. Цю несподіванку присутні обдарували довгими оплесками подяки та признання.

Наталка Андрусів продемонструвала на екрані прозірки мистецької спадщини небіжчика з поясненням українською мовою та перекладом на англійську, подану Іваном Куликом.

Жалобна програма закінчилась вечерею, приготованою гостинними членами місцевого Відділу УНС та його приятелями.

Останнє слово подяки організаторам, промовцям та всім присутнім, виголосив від імени дружини небіжчика та його друзів — довголітній близький приятель панства Андрусевих, д-р Роман Мороз. Після цього жалобна громада заспівала дорогому і незабутньому сл. п. Петрові Андрусеву „Вічная пам'ять...".

(ІВМАС)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУЮ

АННУ СТАЩИШИН (дівоче прізвище) зі с. Кобильниця (коло Кракiвця, Яворів), виїхала з дому 1942 або 1943 р. Хто знав би про неї, або вона сама прошу телефонувати (216) 932-3145, або писати Sofia Trubega 3205 Meadowbrook Blvd, apt. 1, Cleveland, Hts, Ohio 44118 USA.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го ЛЮТОГО 1983

Рочестер, Н. Й., Місячні збори Т-ва св. Йосафата 217 Відд., о годині 2-ій по полудні в церковній залі св. Йосафата з таким порядком: Відкриття, відчитання протоколу, звіти, касовий і хорих. Дискусія над звітами, союзові справи і збирання членських вкладок. Просимо членів прибути, по зборах буде перекуска.

Стефан Васьків, предсідник
Теодор Кубарич, фін. секр.
Стефан Мартинюк, касир

НЕДІЛЯ, 27-го ЛЮТОГО 1983 Р.

Елізабет, Н. Дж. Річні Загальні Збори 37-го Відд. УНС — Сестрицтва „Любов" відбудуться о год. 12:00 вполудне (зараз по Службі Божій) в малій церковній залі при Ґрієр (Grier Ave.). Всіх членів Відділу проситься до численної участи.

Ольга Оседрчук — секр.

•FUNERAL DIRECTORS•